

Odjel za djecu predškolskog uzrasta Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

Basar, Tatjana

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:562597>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
AK. GOD. 2018./2019.

Tatjana Basar

Odjel za djecu predškolskog uzrasta
Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

DIPLOMSKI RAD

Mentor: doc. dr .sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, 2019.

Sadržaj

Uvod	1
2. Povijest i razvoj Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" i Dječjeg odjela	2
3. Odjel za djecu predškolskog uzrasta	4
3.1. Povijest i razvoj Odjela za djecu predškolskog uzrasta.....	4
3.2. Misija i vizija Odjela	5
4. Uvjeti za realizaciju rada s djecom predškolskog uzrasta u knjižnici	7
4.1. Prostor	7
4.2. Zaposlenici	8
4.3. Organizacija zbirke na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta	10
5. Organizacija rada s djecom na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta	14
5.1. Ciljevi	14
5.2. Zadaci	15
5.3. Suradnja s roditeljima.....	16
5.4. Razvoj rane pismenosti i predčitalačkih vještina kod djece predškolskog uzrasta.....	17
5.5. Tematske radionice i programi	18
5.5.1. Glazbene radionice	20
5.5.2. Likovne radionice.....	21
5.5.3. Govorne i dramsko-scenske radionice.....	22
5.5.4. Eko radionice.....	23
5.5.5. Edukativne radionice o samozaštiti	24
5.5.6. Radionice o lijepom ponašanju (bonton).....	24
5.5.7. Tjelesno-zdravstvene radionice	25
5.5.8. Ostale radionice	26
5.5.9. Program "Bebe u knjižnici"	26
6. Suradnja s javnošću	30
7. Istraživanje zadovoljstva roditelja programima Odjela za djecu predškolskog uzrasta	33
8. Zaključak	38
Literatura	39
Prilozi	42

Uvod

Tema ovog diplomskog rada je Odjel za djecu predškolskog uzrasta Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac od njegovog osnutka do danas.

Rad će iznijeti viziju i misiju te ciljeve i zadatke Odjela za djecu predškolskog uzrasta. Navesti će sve uvjete i kriterije koji su nužni za njegovu organizaciju i samostalno funkcioniranje. Također, objasniti će načine organiziranja i provođenja rada s djecom predškolskog uzrasta u okviru narodne knjižnice, a istaknuti one aktivnosti koje su ključne za rast i razvoj djece, za formiranje svijesti o knjižnici, knjizi i čitanju te poticanje predčitalačkih vještina kod djece. U radu će se prikazati koliko je važna suradnja s javnošću, medijima, javnim ustanovama, organizacijama i pojedincima i koliko ona utječe na rast i razvoj najmlađih korisnika Knjižnice.

Rad će dati prikaz kako organizirati prostor i zbirku knjižne građe za djecu i roditelje te posebno istaknuti važnost u odabiru osoba koje organiziraju i provode rad na Odjelu.

U svrhu što boljeg razumijevanja važnosti rada s predškolskom djecom u narodnoj knjižnici, provedeno je istraživanje pomoću anketnog upitnika među roditeljima čija su djeca korisnici Odjela. Na taj će način rad pokazati koliko je program evaluirao u društvenoj zajednici te od kakvog je značenja za roditelje i djecu.

2. Povijest i razvoj Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" i

Dječjeg odjela

Prema svojoj vrsti i namjeni Gradska Knjižnica "Ivan Goran Kovačić" je narodna knjižnica. Osnovana je 1. ožujka 1838. godine kao "Ilirskog čitanja društvo"¹ i od tada slovi za najznačajniju kulturnu ustanovu u gradu Karlovcu. Kao javna ustanova dostupna je svim stanovnicima Karlovca i Karlovačke županije, ali i svim ostalim ljudima bez obzira na vjersku, nacionalnu ili drugu pripadnost.

Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" tijekom svoje povijesti nekoliko je puta mijenjala svoju lokaciju. Povećani broj knjiga i velik broj članova knjižnice nametnuo je pitanje dugoročnog rješenja prostora Gradske knjižnice. Prva etapa nove knjižnice, površine od 1600 m² završena je 1976. godine, kada se useljava u namjenski izgrađenu zgradu na adresu Ljudevita Šestića 1, gdje se i danas nalazi.²

Godine 2003. Grad Karlovac donosi odluku o nastavku gradnje uz male izmjene prvobitnog projekta pa je 2007. godine otvoren dograđeni dio Knjižnice (sl.1). Dodatnih 2000 m² uvelike je olakšalo rad zaposlenicima te pružilo korisnicima više sadržaja, aktivnosti i događanja. Naravno, riješen je i problem prostora za smještaj knjižnog fonda na duži niz godina.

Slika 1 Zgrada knjižnice

¹ Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" – Karlovac 1838. – 2008. // urednica Frida Bišćan. Karlovac : Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", 2008. str. 18.

² Isto. str. 85.

Dječji je odjel vitalni odjel svake narodne knjižnice. Na njemu se dijete prvi put susreće sa slikovnicom i dječjom knjigom. Tu započinje odgoj mladog čitatelja i budućeg korisnika knjižnice. Na Dječjem odjelu dijete dobiva prve informacije o knjizi kao nepresušnom izvoru znanja, to je mjesto gdje može ugodno i korisno provesti svoje slobodno vrijeme.

Početkom pedesetih godina prošlog stoljeća u karlovačkoj knjižnici nije postojao zaseban odjel za djecu, ali knjige za djecu izdvajale su se na posebne police. Kao zaseban prostor, Dječji odjel osnovan je 1956. godine pod nazivom Pionirska knjižnica.³ Na odjelu su knjige razvrstavane prema klasifikacijskim oznakama za dječje knjige razvrstane prema dobi. Oznakom M označene su slikovnice, oznakom D knjige za djecu niže osnovnoškolske dobi, a oznakom O knjige za djecu više osnovnoškolske dobi. Uređuje se i priručna zbirka za djecu te čitaonica s dječjim časopisima i novinama.

Tek od 1976. godine, kada knjižnica seli u novouređenu, namjenski izgrađenu zgradu, Dječji odjel djeluje kao zaseban odjel namijenjen isključivo djeci predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta. Događanjom novog dijela Knjižnice 2007. godine, znatno je povećan prostor knjižnice i Dječji odjel prostorno je podijeljen na Odjel za djecu i mladež (sl.2) i Odjel za djecu predškolskog uzrasta popularno nazvan Igraonica.⁴ Odjel danas broji preko 40000 knjiga te ostale knjižnične građe za djecu od rođenja do kasnog osnovnoškolskog uzrasta.

Slika 2 Odjel za djecu i mladež

³ Isto. str. 123.

⁴ Bišćan, Frida. Karlovačka knjižnica : nova vizura grada // Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost : koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova / [urednica Ljiljana Črnjar]. Rijeka : Gradska knjižnica, 2009. str. 33.

3. Odjel za djecu predškolskog uzrasta

3.1. Povijest i razvoj Odjela za djecu predškolskog uzrasta

Prema godini osnutka, Odjel za djecu predškolskog uzrasta najmlađi je odjel Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac. Ideja za organizacijom jednog takvog odjela i rada s djecom predškolskog uzrasta pojavila se u jesen 2002. godine kao posljedica nedostatka skraćenih programa rada s djecom predškolskog uzrasta u gradu Karlovcu i potrebom proširenja funkcije Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" na području grada Karlovca i Karlovačke županije. Cilj Knjižnice bio je pružiti stanovnicima grada Karlovca i okolice mjesto gdje će sa sigurnošću moći ostaviti svoje mališane s knjižničarima koji su osposobljeni za rad s djecom predškolskog uzrasta te im omogućiti da provode vrijeme zajedno, družeći se kroz igru i čitanje slikovnica.

Slika 3 Prvobitni prostor Igraonice

Sukladno tim potrebama i na temelju članka 23., stavka 4. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi⁵, Knjižnica je svojim građanima pružila novu uslugu.

Sam početak rada obilježen je organiziranjem ciklusa predavanja za roditelje pod nazivom "Pomozimo im da sretno rastu". U tom Ciklusu održana su brojna predavanja vezana uz psihofizički razvoj djece. Predavanja su održali pedagozi, psiholozi, odgajatelji, liječnici, stomatolozi i svi koji su na bilo koji način mogli pomoći djeci u odrastanju, a roditeljima u odgoju kao najodgovornijem poslu na svijetu. Ciklus predavanja "Pomozimo im da sretno rastu" predstavljen je i kao primjer dobre prakse na predavanju organiziranom od strane HKD-a, Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež, Knjižnica grada Zagreba i Knjižnice Medveščak pod nazivom "Roditelji s bebama i malom djecom – dobro došli u knjižnicu!" održanom 2007.godine.⁶

⁵ Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja. // Ministarstvo prosvjete i športa: Zagreb, 1997. Dostupno na https://www.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_12_133_1928.html (pregledano 12. siječnja 2019.)

⁶ Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. str. 44.

Organizirani rad s predškolskom djecom podijeljenom u skupine započeo je 2. 1. 2003. godine, a odvijao se u prostoru nazvanom Igraonica, koji se nalazio u okviru Dječjeg odjela (sl.3). Pod stručnim vodstvom knjižničara i osmišljenim programom za djecu predškolske dobi formirane su četiri skupine: dvije skupine mlađe dobi od 3-4 godine, pod nazivom Bubamare i Zečići, te dvije starije skupine od 5-7 godina, pod nazivom Leptirići i Vrapčići.

Svaka skupina boravila je u Igraonici dva sata dnevno tijekom čitavog tjedna. Prostor namijenjen radu sa skupinama bio je vrlo malen i nije bio adekvatno namješten te prilagođen djeci predškolske dobi. No, entuzijazam i želja knjižničara da se pruži nova usluga djeci i roditeljima nadvladala je ove nedostatke.

Slika 4 Odjel za djecu predškolskog uzrasta

Godine 2007., Igraonica se seli u novi prostor koji ima 70 m², i mijenja ime u Odjel za djecu predškolskog uzrasta (sl.4). Stvoreni su uvjeti da počne funkcionirati kao samostalni odjel uz prostorno uređenje prilagođeno djeci predškolskog uzrasta.

Povećanjem prostora povećao se interes roditelja da uključe dijete u program Odjela, a time i broj djece u skupinama. Odjel je započeo raditi u dopodnevnoj i popodnevnoj smjeni te su od tada u njemu zaposlena dva knjižničara, što je povećalo i broj aktivnosti.

3.2. Misija i vizija Odjela

Sama riječ misija potječe od latinske riječi *missio* što znači slanje ili poslanje.⁷ Misija je osnovna svrha postojanja određene ustanove, određenog djelovanja i može se promatrati u širem kontekstu. Misija je Odjela za djecu predškolskog uzrasta prije svega širenje kulture i ljubavi prema knjizi te poticanje predčitalačkih vještina i čitalačkih navika, ali istovremeno stvaranje takvog prostora za djecu i roditelje u kojem će se djeca socijalizirati i družiti s drugom djecom, a roditelji provoditi slobodno vrijeme sa svojom djecom te dijeliti iskustva s drugim

⁷ Misija. // Klaić, Bratoljub. Novi rječnik stranih riječi, Zagreb : Školska knjiga, 2012. str. 686.

roditeljima. U Smjernicama za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi dane su osnovne upute kako omogućiti roditeljima da iskoriste mogućnosti koje im knjižnica pruža. "Osiguranjem širokog izbora građe i aktivnosti, narodne knjižnice pružaju djeci mogućnost da osjete radost čitanja i uzbuđenje otkrivanja znanja i djela mašte. Djecu i roditelje treba podučavati kako da što bolje iskoriste mogućnosti koje im pruža knjižnica te da razviju vještine korištenja tiskane i elektroničke građe. Djecu treba ohrabrivati da se koriste knjižnicom od malih nogu jer to povećava vjerojatnost da će i ostati korisnici knjižnice".⁸ U skladu s IFLA-inim i UNESCO-ovim smjernicama, programi i organizacija rada u našem Odjelu temeljeni su na pažljivo i bogato strukturiranom okruženju i poticajnoj sredini koja doprinosi razvoju dječje kreativnosti i stvaralaštva.

Riječ vizija potječe od latinske riječi *visio*, a znači vid, viđenje, gledanje, slika na daljinu.⁹ S aspekta knjižničara Odjela za djecu predškolskog uzrasta, vizija je stvoriti partnerski odnos s roditeljima kao najviši oblik suradnje u ostvarivanju zajedničkog cilja, a to je optimalni razvoj djeteta, poticanje čitalačkih vještina, kreativnosti, ali i tolerancije prema različitostima i uvažavanje prava sve djece.

Vizija knjižnice jest stvaranje trećeg prostora za roditelje s djecom rane predškolske dobi na kojem su uvijek dobrodošli i gdje mogu provesti svoje slobodno vrijeme. Pojam treći prostor¹⁰ prvi se put spominje u knjizi Raya Oldenberga "The great good place". U knjizi se ne spominju knjižnice kao treći prostor, no pokazalo se da su upravo one najpogodnija mjesta za odmor, zabavu, socijalizaciju i učenje. Vizija Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac je razvijati partnerstvo s lokalnom zajednicom kako bi se unaprijedili svi segmenti spoznajnog razvoja djece u prostoru Knjižnice i izvan nje te proširila kulturološka uloga knjižnice, a to je očuvanje knjige i knjižnice za nove generacije.

⁸ Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. str.13.

⁹ Vizija. // Klaić, Bratoljub. Novi rječnik stranih riječi Zagreb : Školska knjiga, 2012. str. 1117.

¹⁰ Oldenburg, Ray. The Great Good Place : Cafes, Coffee Shops, Bookstores, Bars, Hair Salons, and Other Hangouts at the Heart of a Community. Philadelphia : Da Capo Press, 1999. str. 20-42.

4. Uvjeti za realizaciju rada s djecom predškolskog uzrasta u knjižnici

Kako bi se u narodnoj knjižnici mogao ostvariti rad s djecom predškolskog uzrasta treba zadovoljiti određene uvjete. Ti su uvjeti prostor, zaposlenici i odgovarajuća zbirka koja uključuje slikovnice, knjige, multimedijalnu i ostalu viševrsku građu prilagođenu djeci predškolskog uzrasta. Bez zadovoljenja svih uvjeta nemoguće je ostvariti ovaj aspekt knjižnične djelatnosti. Premda su svi uvjeti vrlo važni, treba istaknuti važnost odabira osoba koje će raditi s djecom predškolskog uzrasta i njihovu stručnost u obavljanju ovog dijela knjižničnih aktivnosti koje su od velikog značaja za knjižnicu kao i za korisnike ovog odjela, a to su djeca i njihovi roditelji.

4.1. Prostor

Jedan od vrlo bitnih uvjeta organiziranog rada s djecom predškolskog uzrasta je prostor. Bez obzira na dob djeca bi knjižnicu trebala doživljavati kao otvoreno, privlačno, uzbudljivo i sigurno mjesto.¹¹

Prostor treba biti usklađen sa Zakonom o predškolskoj djelatnosti i sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. Broj djece u pojedinim skupinama treba se formirati prema standardima koji se odnose na propisan broj kvadrata prema djetetu.

Na temelju pedagoških standarda soba dnevnog boravka treba imati površinu od 5 m² po djetetu.¹² Preseljenjem u novi prostor 2007. godine, Odjel za djecu predškolskog uzrasta dobio je 70 m² te zadovoljio ovaj uvjet. Odjel je odgovarajuće namješten i prilagođen predškolskoj djeci. Skupine su formirane od najviše petnaestero djece.

Odjel je zvučno izoliran, klimatiziran i svakodnevno se održava u smislu čistoće i higijene. Opremljen je namještajem koji odgovara djeci predškolske dobi i ima pozornicu na kojoj djeca

¹¹ Smjernice za knjižnične usluge za djecu. / [glavna urednica Mirna Willer]. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. str. 10.

¹² Državni pedagoški standardi predškolskog odgoja i obrazovanja (NN. br.: 63/08 i 90/2010) // Dostupno na : [www https://mzo.hr/hr/drzavni-pedagoski-standardi-predskolskog-odgoja-obrazovanja](https://mzo.hr/hr/drzavni-pedagoski-standardi-predskolskog-odgoja-obrazovanja) (pregledano 7. prosinca 2018.)

moгу svakodnevno sudjelovati u dramskim, recitatorskim i plesnim aktivnostima. Kutić za garderobu i toalet namijenjen je isključivo djeci.

Police su prilagođene djeci predškolskog uzrasta kako bi mogla samostalno uzeti slikovnicu ili igračku. Igračke su nabavljane u specijaliziranim dućanima kako bi odgovarale uzrastu djece od 3 do 7 godina, ali tu su i igračke za djecu od 0 do 3 godine koja su korisnici programa "Bebe u knjižnici" o čemu će se više govoriti u 8. poglavlju. Igračke se svakodnevno dezinficiraju i selektiraju prema namjeni te se redovito odvaja fond igračaka za otpisivanje i redovito se nabavljaju nove.

Podovi, stolarija i tepison izrađeni su od nezapaljivog materijala, a u slučaju požara uz Odjel se nalazi stubište za siguran izlaz djece iz zgrade. Svake se godine s djecom održavaju vatrogasne probe na kojima djeca uče kako se udaljiti iz prostora Odjela i knjižnice u slučaju požara.

4.2. Zaposlenici

Uvjet ili, bolje rečeno, kriterij odabira knjižničara, koji je ujedno i odgajatelj predškolske djece, vrlo je bitan za organizirani rad Odjela za djecu predškolskog uzrasta i može se smatrati najvažnijim kriterijem. Kako procijeniti tko je od knjižničara kompetentan za rad s djecom predškolskog uzrasta? Samo ono knjižnično osoblje koje ima odgovarajuće kompetencije može ispunjavati poslanje dječje knjižnice. "U odnosu na osobine koje dječji knjižničar treba posjedovati, Olcott ističe da dobar dječji knjižničar voli i poštuje djecu, snažnog je značaja, genijalnog uma, ugodne naravi, s instinktom za čitanje i snažnim osjećajem za humor."¹³

Određenje pojma kompetencija dobro je objasnila Ana Barbarić u svojem članku o kompetencijama i izradbi matrice mjerljivih ishoda učenja u nacionalnom programu izobrazbe knjižničara u kojoj između ostalog navodi da kompetencije predstavljaju "dinamičku kombinaciju kognitivnih i metakognitivnih vještina, znanja i razumijevanja, međuljudskih i praktičnih vještina te etičkih vrijednosti."¹⁴ Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi navode da su za uspješno i stručno djelovanje dječje knjižnice potrebni obrazovani i

¹³ Martinović, Ivana. Stričević, Ivanka. Kompetencije dječjih knjižničara : koliko poznaju literaturu za svoje korisnike. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3 (2013), str. 67-90. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/174311> (pregledano 5. siječnja 2019.)

¹⁴ Barbarić Ana. Kompetencije u programima izobrazbe knjižničara // Cjeloživotno učenje knjižničara: ishodi učenja i fleksibilnost. [urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala]. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. str. 62.

predani dječji knjižničari s različitim vještinama i stručnim znanjima o dječjem razvoju, znanjima o ranoj pismenosti.¹⁵ Kod odabira osoba koje rade s djecom predškolskog uzrasta treba prvenstveno odabrati ljude s referencama odgajatelja, a budući da u knjižnicama rade knjižničari različitih profila trebalo je izabrati ljude koji su po zanimanju pedagoškog usmjerenja pa je to od samog početka osnivanja Odjela bila osoba koja je ujedno knjižničar i odgajatelj. Takav djelatnik posjeduje znanje iz područja knjižničarstva, a ujedno znanje iz predškolske pedagogije i psihologije te svijest da će kroz svoje djelovanje i aktivnosti na Odjelu odgojiti sretno i zadovoljno dijete, ali i potencijalnog člana Knjižnice, koji će se uvijek iznova vraćati u knjižnicu svjestan da će tu moći dobiti informaciju koju traži, a ujedno i prostor u kojem će moći provoditi svoje slobodno vrijeme.

Pojam *cjeloživotno obrazovanje* itekako se odnosi na voditelje Odjela za djecu predškolskog uzrasta jer uz razvoj knjižničarske struke oni trebaju pratiti i nove trendove unutar odgoja i obrazovanja, pohoditi radionice i seminare te prikupljati primjere dobre prakse. Cjeloživotno učenje prihvaća činjenicu da se iskustvo učenja stječe programima formalnog i neformalnog obrazovanja kao i informalnim učenjem.¹⁶ Također, benchmarking¹⁷ kao prikupljanje primjera dobre prakse, jedan je od načina kako unaprjeđivati svoj rad unutar odjela i na taj način zainteresirati roditelje i djecu da dolaze u prostor Knjižnice i koriste usluge koje su im ponuđene. Stoga voditelji Odjela redovito prisustvuju stručnim skupovima koji su namijenjeni dječjim knjižničarima, a naročito onima koji rade s djecom predškolskog uzrasta, bilo kao predavači ili sudionici raznoraznih seminara i predavanjima koja sadrže *primjere dobre prakse*. Zadatak knjižničara je i suradnja s javnošću te ostalim institucijama i ustanovama kako bi se djeca u najranijoj fazi života upoznala s funkcioniranjem i značenjem pojedinih djelatnosti i koristila ih u budućnosti.

Od dječjih knjižničara zahtijeva se niz vještina i kvaliteta, uključujući vještine međuljudskih odnosa, društvenu svijest, timski rad i vodstvo te kompetentnost u praksi i postupcima organizacije u kojoj rade. Važno je imati osoblje s iskustvom u dječjim uslugama uključujući profesionalno znanje i povećanu svijest o teorijama razvoja djeteta i psihologije. Osim toga, oni će podupirati djecu uklanjanjem prepreka predstavljenih socioekonomskim okolnostima,

¹⁵ Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. str. 17.

¹⁶ Maštrović, Tihomil. Projekt "Cjeloživotno učenje knjižničara ishodi učenja i fleksibilnost" // Cjeloživotno učenje knjižničara : ishodi učenja i fleksibilnost [urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala]. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. str. 13.

¹⁷ Benchmarking. // [urednica Mia Mikić ... et.al.] Ekonomski leksikon. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2011. str.51.

kulturom, privilegijom, jezikom, rodnim identitetom, seksualnim orijentacijama, sposobnostima i drugim različitostima.¹⁸

4.3. Organizacija zbirke na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta

Dječje knjižnice trebaju imati raznoliku razvojno primjerenu građu, u svim formatima. To uključuje tiskanu građu, adivizualnu građu i elektroničku građu.¹⁹

Organizacija zbirke je treći uvjet za provođenje organiziranog rada u Odjelu. Jedan od osnovnih zadataka knjižničara u pripremi organiziranog rada s djecom predškolske dobi je pripremiti zbirku potrebnu za rad Odjela. Služeći se stručnom literaturom i primjerima dobre prakse, ali ponajviše svojim iskustvom i referencama, knjižničar odgajatelj organizira fond Odjela. "Jedna od ključnih kompetencija koje dječji knjižničari moraju posjedovati je poznavanje i prosuđivanje literature za djecu - knjiga, časopisa, audiovizualnih materijala, mrežnih stranica i ostalih elektroničkih i drugih izvora da bi u knjižnične zbirke uključivali što aktualniju, raznolikiju i značajniju građu koja odgovara razvojnim osobinama djece i potrebama i interesima svakog pojedinca". Razina kompetencije u ovom području odražava se prije svega na kvalitetu knjižničnih zbirki, a utječe i na nabavnu politiku knjižnice. Na tu se kompetenciju izravno nadovezuje usluga preporuke kvalitetne literature djeci i za djecu te druge informacijsko-referentne usluge. Također, od nje kreće osmišljavanje različitih knjižničnih programa kao što je, primjerice, poticanje čitanja te savjetodavni rad s roditeljima u području čitanja djeci.²⁰

Zbirka Odjela sadrži:

- slikovnice za djecu nižeg predškolskog uzrasta i višeg predškolskog uzrasta
- knjige za najmlađe, enciklopedije za najmlađe
- multimedijalnu građu (filmovi za djecu, glazbene cd-ovi)
- časopise (Bebe, Dijete - vrtić - obitelj, Smib, Radost, Moj planet, Unikat)

¹⁸ IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu u dobi od 0 do 18 godina / revidirana verzija. str. 6. Dostupno na <https://www.ifla.org/publications/node/67343> (pregledano 20. prosinca 2018.)

¹⁹ Smjernice za knjižnične usluge za djecu. / [glavna urednica Mirna Willer]. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. str. 9.

²⁰ Martinović, Ivana, Stričević, Ivanka. Kompetencije dječjih Knjižničara : Koliko poznaju literaturu za svoje Korisnike // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), 67-90 Dostupno na www.hrčak.srce.hr (pregledano 8. ožujka 2019.)

- referentnu zbirku (priručnici, leksikoni i enciklopedije za roditelje i odgajatelje, studente i sve one koji su na bilo koji način vezani uz odgoj djece)
- igračke

Slikovnica je prva knjiga u djetetovom životu.²¹ Sa slikovnicom se druži u najranijem periodu svog života te proučavajući i listajući zapravo njeguje svoje prve predčitalačke vještine.

Najčešće posredovani materijal u aktivnostima čitanja su slikovnice, s kojima dijete u doticaj dolazi posredstvom roditelja i drugih odraslih osoba koje o njemu brinu.²² Po strukturi izlaganja slikovnice mogu biti narativne i tematske. Prema sadržaju mogu biti vrlo raznolike i gotovo je nemoguće navesti sve skupine tema kojima slikovnice pripadaju. Među najzastupljenijim su temama životinje, svakodnevni život, abeceda, igre, fantastika. S obzirom na vrstu tehnike koja je upotrijebljena pri oblikovanju likovne dimenzije mogu biti fotografske, lutkarske, slikovnice stvarnih dječjih crteža i crteža umjetnika, strip-slikovnice te interaktivne slikovnice. "U odnosu na sudjelovanje recipijenta postoje slikovnice kojima se dijete samostalno služi i one za koje je potrebno posredovanje roditelja."²³

Slikovnice na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta razvrstane su na osnovne klasifikacijske oznake S i M. Slikovnice S sadrže vrlo malo teksta, a puno ilustracija te su namijenjene najmlađoj djeci od 0-3 godine, a slikovnice na M sadrže nešto više teksta i jednako puno ilustracija, a namijenjene su djeci od 4-7 godina. Razvrstane su prema tematici na:

- slikovnice sa životinjama i biljkama
- slikovnice o osnovnim matematičkim pojmovima
- slikovnice o obitelji
- slikovnice slagalice
- slikovnice o zanimanjima
- slikovnice o prometnim sredstvima i prometnim znakovima

²¹ Martinović, Ivana.; Stričević, Ivanka. Slikovnica: prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu. // Libellarium 4(2011), 1, str. 39-63.

²² Isto 39-63.

²³ Isto 51.

Knjige za najmlađe su razne dječje enciklopedije, bogato ilustrirane, koje na vrlo jednostavan i primjeren način uvode dijete u svijet prirode, znanosti i tehnologije. One se čitaju zajedno s roditeljima ili ih čita knjižničar. Djeca mogu i sama listati takvu vrstu literature, ali im knjižničar ili roditelj daje uputstva kako pažljivo rukovati knjigama da se ne bi oštetile.

Multimedijalna građa obuhvaća najčešće filmove za djecu, a oni su animirani i igrani te DVD-ove i glazbene CD-ove. Glazbeni CD-ovi se koriste svaki dan jer djeca vole pjesmu i ples te sama traže knjižničara da im "stavi glazbu" kao glazbenu kulisu uz igru. Osim svakodnevnog korištenja glazbe uz igru, ona se koristi za razne prigodne blagdane i završne priredbe. Djeca se pripremaju za takove vrste svečanosti na način da usvajaju određenu pjesmu uz glazbene CD-ove.

Časopisi u Odjelu su namijenjeni prvenstveno roditeljima, ali i stručnim osobama poput odgajatelja, pedagoga, psihologa i svih onih koji žele produbiti svoje znanje o odgoju.

Referentna zbirka sadrži stručne knjige iz područja odgoja i obrazovanja, psihologije i pedagogije te priručnike za odgajatelje i roditelje i knjige koje služe za razvoj ekološke svijesti i kreativnosti kod djece i odraslih, a namijenjene su oblikovanju materijala i izradi raznih predmeta od reciklirajućeg papira, plastike i drugih materijala.

Igračke su vrlo važan dio zbirke odjela. "Značenje igračke u životu djeteta je u njenom cjelokupnom djelovanju na psihofizički razvoj djeteta, na njegovu afektivnu, intelektualnu, socijalnu i tjelesnu komponentu ličnosti. Igračka osigurava prve društvene kontakte, posebno u igrama s vršnjacima, kao i u igrama s odraslima."²⁴

Zbirka igračaka u Odjelu sadrži 686 igračaka. U zbirku se ubrajaju i društvene igre, glazbeni instrumenti za najmlađe te razni rekviziti za tjelesne aktivnosti, a koristi se u svakodnevnim dječjim aktivnostima i njihovoj slobodnoj igri. Igračke se nabavljaju u skladu sa standardima koji inzistiraju na prirodnim materijalima i bojama.²⁵

Igračka je svaki predmet ili materijal koji u određenoj situaciji služi djetetu za igru, ali može se reći da je ona i posebno oblikovan predmet izrađen s namjerom da služi u igri. Dijete se prema

²⁴ Igraonica, Igroteka : Priručnik za osnivanje i rad. Savez društava Naša djeca, Zagreb, 1983., str. 13.

²⁵ Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (16.svibanj 2008.). Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html. (pregledano 12.prosinca 2018.)

igrački odnosi kao prema živom biću te ona utječe na produbljivanje postojećih i novih čuvstava. Igračka izaziva radost i veselje te pomoću nje dijete stvara svoj osobni svijet.²⁶

Igračke trebaju zadovoljiti emocionalne i psihofizičke karakteristike predškolskog djeteta pa su tako razvrstane na:

- imitativne igračke (razni setovi igračaka poput Mali liječnik, Mali majstor i sl.)
- emocionalne igračke (plišane lutke, ginjol lutke, štapne lutke)
- igre koje potiču razvoj koncentracije i pamćenja (umetaljke, memory igrice, puzzle)
- igračke za razvoj kreativnosti (razne slagalice, kocke, lego kocke i druge igračke za konstruiranje raznih likova i oblika)
- igračke za usvajanje osnovnih matematičkih pojmova (u raznim geometrijskim oblicima)

²⁶ Kovač, Višnja. Uloga i mjesto igračke u dječjoj knjižnici // Dječja knjižnica za novo tisućljeće : zbornik / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., str. 104.

5. Organizacija rada s djecom na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta

Rad s djecom predškolskog uzrasta zahtijeva od knjižničara odgajatelja postavljanje ciljeva i zadataka jer je takva vrsta rada vrlo osjetljiva budući podrazumijeva prenošenje znanja i iskustva na mlado ljudsko biće. Stoga je određivanje ciljeva i zadataka vrlo složen proces koji se temelji na dosadašnjim iskustvima knjižničara, suradnjom sa stručnjacima vezanim uz psihofizički razvoj djece i potrebe same zajednice. Unutar knjižnične djelatnosti ovaj je rad drugačiji od svih drugih djelatnosti knjižnice i njemu se pristupa s velikom obazrivošću. Posebno valja istaknuti suradnju s roditeljima bez koje bi bilo gotovo nemoguće realizirati sve ciljeve ovog Odjela. Roditelji su ti koji odlučuju hoće li će dijete povjeriti na čuvanje knjižničaru i time prihvatiti pravila ponašanja u Odjelu koja se odnose i na djecu i na njihove roditelje. Ako su voljni dati povjerenje i podržati aktivnosti koje se u Odjelu provode onda će ciljevi i zadaci moći biti realizirani.

5.1. Ciljevi

Cilj rada s djecom predškolskog uzrasta prvenstveno je razvijanje ljubavi prema knjizi za najmlađe, razvijanje njihove govorne i predčitalačke sposobnosti te obogaćivanje djetetovog rječnika. Također, cilj je poticanje i razvijanje želje za samostalnim čitanjem i odabirom slikovnice. Uslugama i aktivnostima Odjela za djecu predškolskog uzrasta omogućujemo djeci socijalizaciju u društvu vršnjaka i poticajnu sredinu u kojoj kroz igru i zabavu razvijaju svoje sposobnosti, komunikacijske vještine, odgovornost prema igrački i knjizi, potrebu za dolaskom u knjižnicu i boravkom u knjižnici te osnovne kulturne navike.²⁷

No, uz te ciljeve postoje i ciljevi koji se odnose na psihofizički razvoj djeteta, a to su:

- razvijanje mišljenja i logičkog zaključivanja (kroz slikovnice koje su namijenjene usvajanju osnovnih pojmova iz matematike i geometrije kod predškolske djece se razvija proces logičkog zaključivanja i pažnje, a posebno su omiljene igračke u kojim djeca upoznaju slova, brojke te osnovne geometrijske pojmove)

²⁷ Šezdeset godina Dječjeg odjela Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac. Karlovac : Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", 2016. str. 20.

- razvijanje samopouzdanja (govorne aktivnosti, recitacije, brojalice, pjesmice)
- razvijanje mašte i kreativnog izražavanja (scenske, glazbene i likovne aktivnosti)

5.2. Zadaci

Kako bi ostvario osnovne ciljeve u radu s predškolskom djecom knjižničar mora ostvarivati određene zadatke. Zadaci se ostvaruju svakodnevno u radu s djecom, a oni su sljedeći:

- omogućiti djetetu igru i socijalizaciju u društvu vršnjaka te razvijati i obogaćivati sve oblike komunikacije
- razvijati ranu pismenost kod djece
- osigurati poticajnu sredinu u kojoj će dijete razvijati svoje sposobnosti
- razvijati kod djeteta potrebu za dolaskom u knjižnicu i boravkom u knjižnici
- razvijati kod djeteta odgovornost prema igrački i knjizi
- omogućiti djeci emocionalno sazrijevanje i postupno odvikavanje od roditelja
- razvijati osnovne kulturne navike djece

Jedan je od najvažnijih zadataka knjižničara u Odjelu omogućiti djeci da zadovolje jednu od osnovnih potreba djeteta, a to je slobodna i društvena igra. Svaki naš trud i pokušaj da dijete predškolskog uzrasta naučimo bilo čemu, a da mu ne dopustimo da zadovolji tu svoju potrebu, bio bi manje uspješan. Osnovna metoda rada i učenja u predškolskoj fazi života isključivo je kroz igru. Stoga je individualna kreativnost knjižničara na odjelu najbitnija stavka u uspješnosti njegovog rada. Naravno, nismo svi uspješni pripovjedači, pjevači, crtači, ali bitno je da knjižničar njeguje svoje osobne vrline i talente u kojima je uspješan i to primjenjuje u svom radu.

5.3. Suradnja s roditeljima

S aspekta suradnje s roditeljima, igraonice u dječjim knjižnicama posebno su zanimljive, jer su već od pojave prvih igraonica one bile manje institucionalizirani oblik rada, smješten u prostoru koji zadovoljava istodobno potrebe svih članova obitelji. Stoga je prisutnost roditelja u vrijeme trajanja igre u igraonici bila uobičajena već u prvoj igraonici u dječjoj knjižnici u Hrvatskoj. U stranoj literaturi govori se o roditeljima, a ne samo o djeci kao korisnicima igraonice. U igraonici se s roditeljima razvijaju različiti oblici suradnje, od onih orijentiranih na informiranje i obrazovanje (bilteni, časopisi za roditelje, savjetodavni rad, biblioteka za roditelje, radionice, predavanja) do onih oblika koji roditeljima daju aktivnu ulogu u neposrednom radu s djecom.²⁸ No, kao što je navedeno u poglavlju 5.2. jedan od zadataka knjižničara u Odjelu je pomoći djetetu da se postupno odvoji od roditelja i dobrovoljno ostane u društvu vršnjaka. Naravno, roditeljima je dozvoljeno boraviti u prostoru Odjela u vrijeme adaptacije djeteta na prostor i drugu djecu. Suradnja s roditeljima u ovom periodu privikavanja djeteta na knjižničara, drugu djecu i prostor je od velikog značaja. Roditelj je glavna komponenta stjecanja povjerenja djeteta u knjižničara, kao jedine odrasle osobe koja će ga paziti i voditi kroz upoznavanje s drugom djece i samog prostora sa svim njegovim sadržajima.

Suradnja s roditeljima i skrbnicima je od velikog značenja za ostvarivanje ciljeva i zadataka o kojima se govori u 4. poglavlju. U današnje vrijeme se vrlo često spominje termin *Treći prostor*.²⁹ Jedan od zadataka knjižničara odgajatelja je da u prostoru Odjela stvore ugođaj trećeg prostora³⁰ u kojemu djeca žele boraviti sa i bez roditelja, prostor u kojemu će se osjećati kao u vlastitom domu i u kojem će moći ostvarivati svoje osnovne potrebe, a osnovna potreba djeteta je igra i učenje kroz igru. Osnovni cilj knjižničara odgajatelja je poticanje roditelja da se aktivno uključe i sudjeluju u zajedničkoj igri sa svojim djetetom i drugom djecom te da shvate važnost dječje igre i djetetovu potrebu za socijalizacijom. Upoznajući i slušajući osobe koje su vezane uz psihofizički razvoj djeteta roditelj uočava i eventualne probleme svog djeteta,

²⁸ Stričević, Ivanka. Suradnja s roditeljima u dječjoj knjižnici : Mogućnosti i perspektive. // Hrčak (55-56) 2018. Dostupno na <http://hcd.hr/publikacije/hrcak/> (pregledano 12. prosinca. 2018.)

²⁹ Oldenburg, Ray. The Great Good Place : Cafes, Coffee Shops, Bookstores, Bars, Hair Salons, and Other Hangouts at the Heart of a Community. Philadelphia : Da Capo Press, 1999. str. 20-42.

³⁰ Ille, Jagoda. Dom, posao, nešto treće : knjižnica kao "treći prostor". // Narodne knjižnice kao treći prostor : zbornik radova / [urednice Dunja Marija Gabriel, Jelica Leščić]. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2015. str. 78.

a time se omogućuje da lakše i brže dođe do informacije koja mu je potrebna za bolji rast i razvoj djeteta.

5.4. Razvoj rane pismenosti i predčitalačkih vještina kod djece predškolskog uzrasta

Pismenost je ključni pojam za knjižnicu te je usko povezana s čitanjem, a osnovni je zadatak knjižnice da omogući pristup informacijama i čitateljskoj građi na svim medijima te da stalno radi na razvoju čitanja. Pismenost se razvija od najranije dobi, mnogo prije nego samostalno čitanje jer se u ranoj dobi razvijaju predčitalačke vještine - govorno jezične i vještine dekodiranja.

Naime, razvoj pismenosti započinje mnogo ranije no što dijete čita, jednako kao što razvoj govornih sposobnosti ne započinje onda kada dijete počinje govoriti. Dakle, rana se pismenost odnosi na skup svega onoga što dijete zna i može vezano uz čitanje i pisanje prije nego što čita i piše. Preduvjet je za samostalno čitanje, pisanje i, što je posebice važno, preduvjet ne samo za vještine potrebne za čitanje i pisanje,

Slika 5 Čitanja u sklopu Nacionalne i UNICEF-ove kampanje „Čitaj mi!“

nego i za motivaciju za kasnije čitanje, dakle, za razvoj čitatelja. Upravo je rana dob vrijeme najintenzivnijeg razvoja djeteta, vrijeme u kojem se ono što je propušteno teško ili nikako kasnije nadoknađuje.³¹

Jedan od vrlo važnih ciljeva i zadataka koje si postavlja Knjižnica kao ustanova jest poticanje čitanja, a samim time razvoj pismenosti. U Hrvatskoj je prema statističkim podacima iz 2011. bilo 0,8% nepismenih osoba.³² Upoznavanje djece s dječjom knjigom i slikovnicom u njihovo najranijoj fazi života je uvjet za razvoj pismenosti i lakše snalaženje u čitalačkim aktivnostima.

³¹ Stričević, Ivanka; Čunović, Kristina. Knjižnične usluge za za djecu rane dobi i roditelje u Hrvatskoj // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 56, (2013) 3 ; str. 47-66, str.51.

³²Popis stanovništva, kućanstava i stanova. Državni zavod za statistiku, 2011.Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/CroInFig/croinfig_2017.pdf (pregledano 7.siječnja 2019.)

Knjižnica ne može preuzeti ulogu škole, ali svojim aktivnostima može pomoći u procesu rane pismenosti. Funkcija knjižničara u tom procesu je vrlo važna jer on svakodnevno provodi čitalačke aktivnosti u radu s predškolicima.

Na Odjelu se kontinuirano provodi kampanja "Čitaj mi!" , prva nacionalna kampanja za promicanje čitanja naglas djeci od rođenja, pokrenuta povodom Europske godine čitanja naglas 2013. godine pod pokroviteljstvom Ministarstva socijalne politike i mladih. Plan za pokretanje kampanje krenuo je upravo iz Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac. U sklopu kampanje i u suradnji s UNICEF-om na Odjelu su organizirani raznovrsni susreti, gostovanja i radionice. Roditelje male djece potiče se da učlane svoju djecu u knjižnicu što ranije, a kod knjižničara na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta mogu dobiti savjete o tome što čitati djetetu određene dobi, kada i kako. Također mogu saznati koje su slikovnice kvalitetne, vrijedne, koje prate određenu tematiku, godišnja doba i sl. Iz prve ruke mogu se dobiti informacije zašto je čitanje djetetu od najranije dobi vrlo važno i potrebno. Kampanju "Čitaj mi!" provodi Hrvatsko knjižničarsko društvo, Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež u suradnji s Hrvatskim pedijatrijskim društvom, Hrvatskim čitateljskim društvom, Hrvatskom udrugom istraživača dječje književnosti, UNICEF-om Hrvatska, Hrvatskim logopedskim društvom, a pod pokroviteljstvom Ministarstva socijalne politike i mladih.

Jedan od vrlo važnih ciljeve i zadataka koje si postavlja Knjižnica kao ustanova jest poticanje čitanja, a samim time razvoj pismenosti. U Hrvatskoj je prema statističkim podacima iz 2011. bilo 0,8% nepismenih osoba.³³ Upoznavanje djece s dječjoj knjigom i slikovnicom u njihovo najranijoj fazi života je uvjet za razvoj pismenosti i lakše snalaženje u čitalačkim aktivnostima.

5.5. Tematske radionice i programi

Od 2015. godine rad s djecom u Odjelu mijenja svoj prvobitni koncept prema kojem se u istom danu odvijalo više različitih tematskih aktivnosti. Odlučeno je da se svaki dan posveti jednoj tematskoj radionici. Radionice i aktivnosti koje se nude pokrivaju sva područja odnosno teme, a kroz njih se prate i obilježavaju mnogi međunarodni dani i važniji datumi.

³³Isto. Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/CroInFig/croinfig_2017.pdf (pregledano 24.veljače.2019.)

Tematske radionice se održavaju tokom tjedna za dvije mlađe i dvije starije skupine. Ponedjeljkom se odvijaju glazbene radionice, utorkom eko radionice, srijedom govorno-dramske, četvrtkom pričanje priča, a petkom se odvijaju aktivnosti poput slobodne i društvene igre te se s djecom dobi od 5 do 7 godina provode i radionice Engleskog jezika (Mini English).

Cilj radionica je omogućiti djetetu socijalizaciju u društvu vršnjaka i osigurati poticajnu sredinu u kojoj će dijete kroz igru i zabavu razvijati svoje sposobnosti, komunikacijske vještine te posebno ljubav prema knjizi, odgovornost prema igrački i knjizi, potrebu za dolaskom u knjižnicu i boravkom u knjižnici te razviti osnovne kulturne navike. Odjel za djecu predškolskog uzrasta nudi razne aktivnosti koje razvijaju kreativne vještine kod djece, ali i saznanja o svojoj užoj i široj okolini. Tu su prije svega govorne i čitalačke aktivnosti koje kod djece povećavaju interes za slikovnicu, pisanu riječ, knjigu, te istovremeno obogaćuju rječnik.

Radne navike djeca usvajaju svakodnevno kroz pospremanje igračaka i didaktičkih materijala nakon igre, a njima se potiče pravilan odnos prema igračkama, knjigama, likovnom materijalu i sl.

Kroz radionice svakodnevno se uključuje i obavezno čitanje priča, bajki, pjesama, brojalica. Velika pažnja pridaje se i svakodnevnom provođenju tjelesnih aktivnosti gdje se djeca uz prilagođene vježbe razgibavaju i usvajaju navike svakodnevne tjelovježbe.

Radionice lijepog ponašanja, bontona, svakodnevno se provode, a vezane su uz svaki segment lijepog ponašanja u društvu, prometu, domu, osobnoj higijeni i ostvaruju se u sklopu različitih aktivnosti. Promet i prometna pravila važan su segment u svakodnevnom životu i zato je važno da se djeca već od najranije dobi upoznaju sa najosnovnijim pravilima u prometu (kako sigurno doći do svoje knjižnice).

Radionice koje se provode s djecom predškolskog uzrasta su tematske i podijeljene u nekoliko područja. To su :

- glazbene radionice
- likovne radionice
- govorno-dramske radionice
- eko-radionice
- radionice edukacije o samozaštiti
- radionice o lijepom ponašanju (bonton)

- tjelesno-zdravstvene radionice (djeca se upoznaju sa onim područjem zdravstvenih navika koje u toj dobi mogu shvatiti i primijeniti)
- druge radionice koje su usmjerene na obilježavanje nekih međunarodnih dana, blagdana, praznika ili obljetnica

5.5.1. Glazbene radionice

Ono što djeca vole i što ih doista veseli je glazba. U samom početku to su brojalice koje mališani vole ponavljati uz ritmičke pokrete ručicama, a kasnije uz vježbu mogu ostvariti i određene glazbeno-plesne koreografije.

Glazbene radionice se provode gotovo svakodnevno u radu s predškolskom djecom, a naročito su učestale uoči raznih prigodnih priredbi (sl. 6), te završne priredbe za roditelje kako bi uvidjeli što su djeca tokom godine usvojila kroz igru i druženje.

U realizaciji glazbenih radionica vrlo je važna suradnja uz Odjela za djecu predškolskog uzrasta i AV odjela. Djelatnice Odjela AV građe, zahvaljujući svom glazbenom i pedagoškom obrazovanju, redovito organiziraju i provode edukativne, zabavne, a prvenstveno glazbene radionice i slušaonice u kojima potiču kreativnost i povezuju različite elemente izražavanja (glazbeno-improvizacijske, plesne, literarno-glazbene, likovno-glazbene...). Svrha im je razvijanje muzikalnosti i učenje aktivnoga slušanja, upoznavanje vrijedne i bogate hrvatske i svjetske glazbene baštine, raznolikog fonda Odjela te ukazivanje na kvalitetnu glazbu, što su sve važni preduvjeti za odgajanje buduće koncertne publike.

Suradnja Odjela AV građe s Odjelom za djecu predškolskog uzrasta započela je već 2003. godine, kada je Igraonica službeno započela s radom. Knjižničarke s Glazbenog odjela uključile su se u realizaciju glazbenog dijela programa blagdanskih tematskih priredbi djece predškolskog uzrasta (priredbe za Sv. Nikolu, maskenbal i završne godišnje priredbe) izvođenjem (pratnjom) prigodnih dječjih pjesama. Suradnja je naročito intenzivirana od 2007. godine, kada su odjeli smješteni na istom katu novoizgrađenog dijela Knjižnice, čime su stvoreni odgovarajući prostorni preduvjeti za uvođenje novih sadržaja.

Suradnju s AV odjelom možemo podijeliti na tri razine:

- kroz dogovor s knjižničarkama oko odabira i nabave odgovarajuće zvučne i audiovizualne građe za rad s djecom te redovitim posjetima organiziranih grupa djece iz Igraonice povodom raznih prigoda, a prije svega radi provođenja glazbenih aktivnosti na Odjelu AV građe
- kao dodatni sadržaj prigodom organiziranih posjeta osnovnoškolskih učeničkih razrednih grupa i predškolskih vrtićkih grupa kada djeca upoznaju knjižnicu te ciljano dolaze na Odjel gdje ih informiramo o sadržajima i uvjetima korištenja fonda te kreativnim glazbenim radionicama koje provodimo (mogućnost organiziranih projekcija AV sadržaja iz područja medijske kulture - animirani, dokumentarni i igrani filmovi)
- kroz glazbene, edukativne te glazbeno-plesne i kreativne radionice

Slika 6 Završna priredba u Ilirskoj dvorani Knjižnice

5.5.2. Likovne radionice

Spontana nastojanja djece da svoje ideje i iskustva prenose na papir kroz različite oblike simboličke reprezentacije moguće je uočiti svakodnevno. Upravo takvi pokušaji djece predstavljaju i podlogu razvoja njihove pismenosti, i to već u posve ranoj dobi. Likovne radionice se provodi s djecom svakodnevno, a služi boljem razumijevanju usvojenog, kao i razvijanju koordinacije ruke i oka, te usavršavanju

Slika 7 Likovna radionica

fine motorike šake i prstiju (sl. 7). U radu se koriste različite tehnike npr. crtačke, slikarske, kao i tehnike modeliranja. Likovne radionice su najčešće prigodne, a vezane su uz važne

međunarodne, državne ili vjerske blagdane (Valentinovo, Uskrs, Sv. Nikola, Božić, Nova godina itd.), te uz mijenu godišnja doba. Tada se rezultati mogu vidjeti na izložbama organiziranim na Dječjem odjelu, holu Knjižnice i u samom Odjelu za djecu predškolskog uzrasta.

5.5.3. Govorne i dramsko-scenske radionice

Govorne i dramsko-scenske radionice često su usmjerene na realizaciju određenih priredbi, završnih svečanosti i drugih prigodnih događanja. No, njihova važnost u razvoju djeteta i njegovih govornih i psihičkih mogućnosti je puno veća. Kako je napisala Mira Peteh u svojoj knjizi *Radost igre i stvaranja* "govorna komunikacija je bitan element razvoja djeteta. Govor dominira u igri djeteta, u njegovoj spoznaji, kontaktu s prirodom i ljudima. Uz pomoć govora dijete upoznaje stvari, predmete, objekte, igra se izražava svoje želje, namjere, potrebe, misli i stanja. Stoga je značajan za formiranje ličnosti djeteta. Govor omogućuje djetetu sporazumijevanje s okruženjem, pomaže mu u uključivanju u svijet djece i odraslih." ³⁴

Dramske-scenske aktivnosti započinju prvim dodirima djeteta sa scenskom lutkom koja može biti tematski napravljena, a ponekad i improvizirana. Provođenjem ovakvih radionica radi se na djetetovom samopouzdanju u samostalnom ili grupnom nastupu, pri izvođenju igrokaza, recitacija, brojalica i sličnog. Tada knjižničar potiče dijete da slobodno koristi improviziranu ili tematski izrađenu lutku i prihvaća zajednički spontani scenski nastup, a nerijetko se pridružuju i ostala djeca. Na taj spontani način djeca se uvježbavaju za nastupe pred publikom koju najčešće čine njihovi roditelji, obitelj, druga djeca i njihovi roditelji. Premda dramsko-scenske aktivnosti nisu nužno vezane uz scensku lutku, dijete će je najčešće odabrati kao pomoćni rekvizit izražavanja svojih misli, emocija i potreba.

³⁴ Peteh, Mira. *Radost igre i stvaranja*. Zagreb : Alinea, 2018. str 13.

5.5.4. Eko radionice

Ekologija je kao tema radionica zastupljena svaki tjedan. S obzirom da je djecu potrebno već od najranije dobi podučavati važnosti očuvanja okoliša te zaštititi prirode ova aktivnost je vrlo važna jer su navike koja djeca usvoje u predškolskoj dobi od iznimne važnosti.

Kako je Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac dobila status Zelene knjižnice, najmlađe korisnike knjižnice se nastoji poticati na život u skladu s prirodom, na očuvanje okoliša. Svakodnevnim primjerima pokazujemo im kako se može tome pridonijeti: gasi se svjetlo kada više nije potrebno, zatvara voda nakon pranja ruku, odlaže otpad u za to predviđene kante.

Eko radionice imaju velik značaj u razvijanju svijesti o očuvanju našeg jedinog planeta Zemlje. U periodu predškolskog uzrasta djeca razvijaju navike koje im ostaju i daljnjem razvoju. Aktivnosti koje se odnose na očuvanje okoliša, zdrav život i pravilan odnos prema prirodi i vlastitom zdravlju organiziraju knjižničari, samostalno ili u suradnji. Dosad je ostvarena suradnja s Javnom ustanovom Natura viva, Osmicom (Društvo za planinarenje, istraživanje i očuvanje prirodoslovnih vrijednosti Karlovac) (sl. 8), Paleontološkim društvom Karlovac, Gradskim muzejom i Galerijom Karlovac te ostalim udrugama, školama i ustanovama vezanim uz promicanje održivog razvoja i ekološke svijesti.

Djeca su naučila što je sadnja povrća i voća na način da su sa knjižničarkama sadila voće i povrće na terasi Knjižnice te vodila brigu o bilju. Kroz obilježavanje Dana životinja razvijala su svijest o životinjama i zaštiti životinja. Kroz obilježavanje Međunarodnih dana poput Dana planete Zemlje, Dana zaštite ozonskog omotača, Dana zaštite planinske prirode, Dana zaštite šuma i voda djeca se odgajaju i obrazuju u cilju da jednom kada odrastu postanu i sami nositelji i pokazatelji ekološke svijesti.

Slika 8 Selektiranje otpada s Društvom Osmica

Ekološki odgoj se provodi kroz upoznavanje djeteta s važnošću očuvanja prirode koja nas okružuje, kako bi i sami mogli uživati u njenim blagodatima. To činimo tako da djeci predočimo

što sve zagađuje okoliš, te da već u predškolskom periodu nauče prepoznavati otpad i kako ga pripremati za recikliranje.

5.5.5. Edukativne radionice o samozaštiti

Radionice samozaštite su edukativnog karaktera i njihov je cilj naučiti djecu da se zaštite od raznih nezgoda, primjerice u prometu, kući, na bazenu, moru, rijeci i sl. Kod edukacije o prometu ostvarena je vrlo dobra suradnja s PU Karlovačkom. Odlaskom u PU djeca usvajaju osnovne prometne znakove i pravila u saobraćaju koja se odnose na pješake, ali i kako se ponašati u automobilu.

Odlazak u vatrogasnu postrojbu garada Karlovca je za djecu pravi doživljaj. Djeca su oduvijek oduševljena vatrogasnim vozilima i vatrogasnom opremom, a vatrogasci su pravi heroji za djecu i mnoga djeca žele postati vatrogasci kad narastu.

Vatrogasci i policajci oduvijek su se rado odazivali gostovanju u knjižnici tj. Odjelu za djecu predškolskog uzrasta.

5.5.6. Radionice o lijepom ponašanju (bonton)

Bonton je usvajanje pravilnog načina ophođenja i ponašanja u svakoj prilici. Djeca ga usvajaju kroz igru, šetnju, komuniciranje u skupini ili sa prijateljem, posjete raznim ustanovama i mjestima itd.

Socio-emotivni i spoznajni razvoj razvoj je područje u kojem dijete stvara pozitivnu sliku o sebi, uočava svoju vrijednost i mjesto u društvu, zatim uči da je druženje s drugom djecom vrlo važno kako bi ostvarili sigurnost u interakciji. Djeca usvajaju socijalne vještine, kao i samokontrolu i toleranciju u ophođenju s drugima. Osnovne životne navike usvajaju se u predškolskoj dobi čovjeka. One ostaju urezane u naše ponašanje tijekom cijelog života. Lijepo ponašanje ne podrazumijeva samo znati se ponašati za stolom, u prijevoznom sredstvu ili kulturu oblačenja već ima puno značajniji smisao. To se odnosi na ukupni socio-emotivni i spoznajni razvoj djeteta u svojoj užoj i široj okolini. Bonton podrazumijeva i prihvaćanje različitosti.

U sklopu naših predavanja iz ovog područja već su tradicionalni susreti s slijepim i slabovidnim osobama. Od 2002. godine imamo predavanja pod nazivom "Pruži mi ruku budimo prijatelji" na kojima se djeca druže s invalidima Udruge za slijepe i slabovidne osobe -USKA. Djeca su unaprijed pripremaju za taj susret kroz čitanje slikovnice "Bontončić" koja govori kao se ponašati s djecom invalidima, a samim time i odraslim invalidima (sl. 9).

Tijekom tradicionalnih Đačkih dana, 2015. i 2016. godine u suradnji sa Udrugom Gluhih i nagluhих Karlovačke županije u Odjelu je održana i radionica znakovnog jezika na kojoj su djeca mogla naučiti osnove komuniciranja s gluhim osobama.

Slika 9 Gostovanje slijepih i slabovidnih osoba povodom Dana bijelog štapa

5.5.7. Tjelesno-zdravstvene radionice

Tjelesno zdravstvene radionice su usmjerene na upoznavanje vlastitog tijela, način rada tijela, razliku između muškog i ženskog tijela, bolesnog i zdravog tijela (sl. 10). Kroz zdravstvene radionice obrađuje se higijena usta, te prevencija od bolesti zubi. Provodi se svakodnevna higijena nakon uporabe wc-a i slično.

Ovo područje sadrži:

- motoričke aktivnosti
- zdravstveni odgoj
- održavanje osobne higijene
- kulturu oblačenja
- ponašanje pri jelu

Slika 10 Gostovanje liječnice opće prakse

5.5.8. Ostale radionice

U ostale radionice uvrštene su aktivnosti koje nisu učestale, ali se povremeno ponavljaju u toku godine. To su posjeti naše djece ustanovama i organizacijama, radionice u sklopu Đačkih dana, odlasci u kazalište, završne priredbe, predavanja, izložbe, posjeti drugih igraonica i vrtića Gradskoj knjižnici i Odjelu, a za koje djelatnice igraonice organiziraju prigodne radionice. Najbrojniji posjeti su u periodu Mjeseca knjige, Dana Knjižnice, Dana dječje knjige i dr.

Slika 11 Sadnja jorgovana ispred zgrade Knjižnice s Društvom Osmica

Također, tu spadaju i razne akcije poput sadnje jorgovana ispred zgrade Knjižnice koju su mališani odradili zajedno s Društvom Osmica (sl. 11).

Pod ostale radionice ubrajamo i radionice pod nazivom "Mini English" namijenjene su djeci od 5-7 godina, na kojima djeca uče jednostavne riječi engleskog jezika, slušaju pjesmice i brojalice na engleskom. Valja napomenuti da djeca uče samo ako su voljna i ne postoji prisila da učestvuju na bilo kojoj radionici. No, činjenica je da djeca sama žele učiti, vole saznati nešto novo i knjižničar nema problema s uključivanjem djece u aktivnosti. Uvijek se dogodi da poneko dijete nije trenutno raspoloženo, a roditelji su ga ostavili u Odjelu. Tada mu knjižničar nudi mogućnost odabira neke druge aktivnosti, igre ili igračku, a ostali iz skupine nastavljaju radionicu.

5.5.9. Program "Bebe u knjižnici"

Program "Bebe u knjižnici" započeo je s radom 2009. godine u sklopu Odjela za djecu predškolskog uzrasta. To je posebno osmišljen i organiziran, kontinuirani program u kojem su obuhvaćena djeca od rođenja do treće godine. Odvija se svake subote i okuplja roditelje s

bebama kako bi se zajedno družili i kako bi se njihove bebe socijalizirale od najranijeg djetinjstva.³⁵

Na druženjima koja se održavaju subotom, bebe i djeca rane dobi mogu se slobodno kretati, puzati, birati igračke, listati slikovnice uz pomoć roditelja, crtati, sudjelovati u prigodnim programima u skladu s njihovim mogućnostima. Zbirka slikovnica podijeljena je na slikovnice za najmlađe, a to su djeca do dvije godine starosti i za djecu od dvije do tri godine starosti. Slikovnice su izrađene od tvrdih listova tj. čvrstih materijala, zatim slikovnice-igračke, slikovnice od pliša i mekih materijala poput plastike i gume izrađene od neotrovnih materijala i prirodnih boja.

Djeca se mogu igrati na strunjačicama i jastučićima, a postoje i razni rekviziti za provlačenje, preskakivanje i šator u kojemu se mogu osamiti listajući slikovnice ili se igrajući s didaktičkim igračkama.

Roditeljima ova druženja koriste za razmjenu iskustva i rješavanje nedoumica vezane uz odgoj vlastitog djeteta. Od 2014. godine Odjel surađuje s Patronažnom službom Doma zdravlja Karlovac. Dosad je u organizaciji patronažne službe odrađeno oko 40 predavanja za roditelje na kojima su mogli saznati sve o njezi, bolestima i prehrani svog novorođenčeta. Patronažne sestre na raspolaganju su roditeljima za sva pitanja vezana uz zdravlje njihove djece.

Godine 2012., Ivanka Stričević i Kristina Čunović provele su istraživanje knjižničnih usluga za djecu rane dobi u hrvatskim narodnim knjižnicama. Cilj istraživanja bio je utvrditi koliko i kakve usluge za djecu rane dobi i njihove roditelje razvijaju i provode dječji odjeli narodnih knjižnica u Hrvatskoj, odnosno primjenjuju li se u praksi postavke iz IFLA-inih Smjernica za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Rezultati provedenog istraživanja ukazuju da je gotovo polovica ispitanih knjižnica uključila usluge za bebe i djecu rane dobi (39,3%) u svoje redovne programe, a 8,2% knjižnica planira uvesti takve usluge, no čak 22 knjižnice (36,1%) tek razmatraju takvu mogućnost i još ne planiraju konkretne usluge. U 8,2 % knjižnica već se vrednuju usluge koje provode, no isto tako 8,2 % uopće nije planiralo uvesti navedene usluge. Posebne programe igraonice za bebe i roditelje koje vodi stručna osoba organiziralo je samo 10 narodnih knjižnica (16,4%), ali je veći broj knjižnica, njih 19, ipak osiguralo siguran prostor, opremljen igračkama te namještajem namijenjenim bebama i roditeljima (31,1 %). Za roditelje, odgajatelje i sve koji sudjeluju u odgoju djece, knjižnice

³⁵ Bebe u knjižnici. Dostupno na: <http://www.gkka.hr/bebe-u-knjiznici/> (pregledano 3. siječnja 2019.)

trebaju organizirati informativne i poučne aktivnosti - radionice, povremena predavanja, a poželjno je organizirati i cikluse predavanja na pojedine teme kako bi roditelji mogli birati tematske cikluse i sadržaje koji su za njih aktualni.³⁶

Vodeći se rezultatima ovog istraživanja, možemo reći da je Knjižnica Karlovac zadovoljila postavke IFLA-inih Smjernica za knjižnične usluge za bebe i djecu najranije dobi.

Uz vodstvo knjižničara, u prostoru Odjela za djecu predškolskog uzrasta svake subote u mjesecu, odvijaju se druženja beba s drugim bebama i roditeljima. Za svako druženje knjižničar priprema određenu temu vezanu za odgoj, zdravlje ili bilo koju temu koja je interesantna roditeljima u odgoju i odrastanju njihove djece.

Ciljevi ovog programa određeni su IFLA-inim Smjericama za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi, a to je ostvariti pravo svake bebe i djeteta rane dobi na okruženje koje uključuje igračke, knjigu, multimediju i izvore namijenjene njima i njihovim roditeljima te ostalim članovima obitelji kao i odgajateljima te drugim odraslim osobama koje se bave malom djecom.³⁷ Ti ciljevi uključuju socijalizaciju djece od najranije dobi, ali i pomoć mladim obiteljima u odgoju i brizi za zdravlje njihove bebe. Stoga je realizirana kontinuirana suradnja s Patronažnom službom Grada Karlovca koja svojim stručnim savjetima pomaže roditeljima i djeci. Na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta pripremaju se različite teme za svaki susret kako bi se roditelji educirali i zajedno sa bebama prisustvovali različitim kreativnim radionicama, ali i predavanjima koja vode razni stručnjaci, liječnici pedijatri, pedagozi, psiholozi i svi koji su na bilo koji način vezani za psihofizički razvoj najmlađih.

Bebama je omogućeno druženje i igra s didaktičkim materijalima u prostoru u kojem se mogu sigurno kretati uz prisustvo roditelja i knjižničara.

Od 2009. godine svim bebama rođenim u karlovačkom rodilištu Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" i partner Grad Karlovac poklanjaju člansku iskaznicu i besplatno članstvo godinu dana. Roditelji dobivaju edukativni letak o važnosti čitanja bebama. (Prilog 3)

"Bebe u knjižnici" su i dio nacionalne kampanje "Čitaj mi" koja promiče čitanje od najranije dobi pa čak i za vrijeme prenatalnog razvoja djeteta. Trudnicama se preporuča da čitaju djetetu

³⁶ Knjižnične usluge za djecu rane dobi i roditelje u Hrvatskoj. Stičević, Ivanka, Čunović, Kristina // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), str. 47-66. Dostupno na <https://www.google.com/url> (pregledano 2. 3. 2019.)

³⁷Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.str.14.

ugodnim tonom uz glazbu kako bi već prije rođenja imala usađen ugodan osjećaj prilikom čitanja slikovnica i knjiga za najmlađe.

Na Odjelu se kontinuirano provodi kampanja "Čitaj mi!" (prva nacionalna kampanja za promicanje čitanja naglas djeci od rođenja, pokrenuta povodom Europske godine čitanja naglas 2013. godine pod pokroviteljstvom Ministarstva socijalne politike i mladih). Plan za pokretanje kampanje krenuo je upravo iz Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac.

U sklopu kampanje i u suradnji s UNICEF-om na Odjelu su organizirani raznovrsni susreti, gostovanja i radionice.

Roditelje male djece potiče se da učlane svoju djecu u knjižnicu što ranije, a kod knjižničara na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta mogu dobiti savjete o tome što čitati djetetu određene dobi, kada i kako. Također mogu saznati koje su slikovnice kvalitetne, vrijedne, koje prate određenu tematiku, godišnja doba i sl. Iz prve ruke mogu se dobiti informacije zašto je čitanje djetetu od najranije dobi vrlo važno i potrebno.

Kampanju "Čitaj mi!" provodi Hrvatsko knjižničarsko društvo, Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež u suradnji s Hrvatskim pedijatrijskim društvom, Hrvatskim čitateljskim društvom, Hrvatskom udrugom istraživača dječje književnosti, UNICEF-om Hrvatska, Hrvatskim logopedskim društvom, a pod pokroviteljstvom Ministarstva socijalne politike i mladih.³⁸

³⁸ Čitaj mi! Nacionalna kampanja za poticanje čitanja naglas djeci od najranije dobi. Dostupno na: <http://www.citajmi.info/kampanja/> (pregledano 2 .3. 2019.)

6. Suradnja s javnošću

Odnosi s javnošću Knjižnice, Dječjeg odjela i Odjela za djecu predškolskog uzrasta podrazumijevaju svjesno, plansko i trajno nastojanje da se izgradi međusobno razumijevanje i povjerenje u javnosti, a radi stvaranja željene slike, predodžbe, dojma o ustanovi te o njezinim aktivnostima. Odnosi s javnošću Odjela uključuju suradnju s javnošću, rad za javnost i rad u javnosti.³⁹ Akcije su uvijek dvosmjerne, a uključuju rad iznutra prema van, kao i izvana prema unutra. Odjel nakon svake poduzete akcije provjerava reakciju javnosti, prikuplja povratne informacije o dojmu koji je ostavio u javnosti. Pohanjuju se fotografije, novinski članci, objave na mrežnim stranicama različitih portala i radiopostaja... Sve aktivnosti u javnosti trebaju služiti interesima cjelokupne knjižnice i predstavljati je u najboljem svjetlu.

Osnovni cilj suradnje s javnošću jest utjecati na javno mnijenje. Djelatnice Odjela se trude da javnost stekne dojam o Odjelu kao o mjestu odgoja, učenja i igre te kvalitetnog i ugodnog druženja. Imidž tj. dojam je slika koja je kombinacija spoznaja, očekivanja, predodžbi i stavova. Promjenjiv je, što znači da se na njega može djelovati. Stoga je suradnja s javnošću vrlo važna i treba ju neprekidno njegovati. No, u radu s djecom predškolskog uzrasta ti su ciljevi usmjereni na dobrobit djece ispred svega. Rezultati dobro organiziranog rada u Odjelu se mogu očitovati u popraćenosti naših aktivnosti u medijima. No, osim s medijima cilj je surađivati sa svim javnim ustanovama i udrugama i pojedincima koji se na obostranu korist i zadovoljstvo odazivaju i sudjeluju na našim aktivnostima.

Ciljevi kvalitetne suradnje Odjela s javnošću su:

- promicanje pismenosti kod djece, stvaranje navika dolaženja, te čitanja i korištenja knjižnog i neknjižnog fonda
- osiguravanje pristupa svim vrstama informacija, te kvalitetno rješavanje svih oblika informacijskih upita
- osiguravanje knjižne građe i usluga kako bi se zadovoljila potreba za informiranjem, kulturom i razonodom.
- mogućnost cjeloživotnog i kontinuiranog učenja

³⁹ Tkalac Verčić, Ana. Odnosi s javnošću. Zagreb : Hrvatska udruga za odnose s javnošću, 2015. str.23.

- korisno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena u knjižnici
- učenje i upoznavanje s vještinama na nove i zanimljive načine
- poticanje i razvijanje kreativnosti kao karakterne osobine
- populariziranje knjižnične djelatnosti
- korištenje prostora Odjela za različite potrebe lokalne zajednice

No, i za drugu se djecu, predškolce, te za bebe, roditelje, učitelje, odgojitelje, pedagoge, psihologe, školske knjižničare i sve one koji aktivno sudjeluju u rastu i razvoju, te odgojno-obrazovnom procesu, kroz cijelu godinu organiziraju različite tematske i prigodne radionice, izložbe, programi, predavanja i susreti. Tu treba izdvojiti višegodišnju kvalitetnu suradnju s javnošću kroz provedbu ciklusa predavanja s radionicama "Pomognimo im da sretno rastu", slijedi program "Đački dani", a tu su i kreativne radionice za slobodno vrijeme, te program "Bebe u knjižnici"

Jedan od bitnih faktora kvalitetne suradnje s javnošću je i dobra suradnja s medijima. Djelatnice odjela aktivno sudjeluju u komunikaciji (objavama, pozivima...) s novinama, lokalnom televizijom i radijem, te vlastitim objavama na mrežnoj stranici Knjižnice i Facebook stranicama Knjižnice. (Prilog 1)

Suradnja s ustanovama i institucijama u zajednici jedno je od iznimno važnih područja djelovanja svake knjižnice. Knjižnice postoje radi svojih korisnika koji u zajednici zadovoljavaju svoje raznovrsne potrebe i pritom se koriste različitim izvorima informacija i uslugama. Dokumenti i smjernice koji reguliraju područje ovog dijela knjižničarstva govore o suradnji kao jednom od nezaobilaznih oblika djelovanja svake ustanove koja služi svojim korisnicima. Zašto je suradnja važna? Njezin smisao nije da netko drugi obavlja ono što jest posao i odgovornost pojedine knjižnice već stvaranje dodane vrijednosti – onoga što ne bi bilo moguće ostvariti ako jedna ustanova djeluje sama, a zajedničkom djelovanjem ostvaruje se nešto što je kvalitativno novo i više.⁴⁰

Ustanove i udruge s kojima Odjel surađuje:

- Policijska uprava Karlovačka
- Javna vatrogasna postrojba Karlovac

⁴⁰ Basar, T. Mali za velike – veliki za male: suradnja Igraonice s ustanovama, udrugama i pojedincima. // Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja dječjih i školskih knjižnica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Dostupno na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/165> (pregledano 12.3. 2019.)

- Društvo Osmica Karlovac
- Dom zdravlja Karlovac
- Patronažna služba Doma dravlja Karlovac
- Gradski muzej Karlovac
- Galerija Vjekoslav Karas
- Udruga slijepih i slabovidnih osoba - USKA
- Udruga za gluhe Karlovac
- Hrvatska pošta
- Dom za starije i nemoćne osobe „Sv Antun“ Karlovac
- Karlovačka pekara Lekaj
- Javna ustanova Natura viva
- Eko pan
- Dječji vrtić Karlovac
- Dječji vrtić Četiri rijeke
- Gradsko kazalište „Zorin dom“ Karlovac
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje
- Glazbena škola Karlovac
- Knjižnica Mirana Jarca iz Novog Mesta
- Društvo Naša djeca
- Aquatika – Slatkovodni akvarij Karlovac
- Odred izviđača "Vladimir Nazor" Karlovac

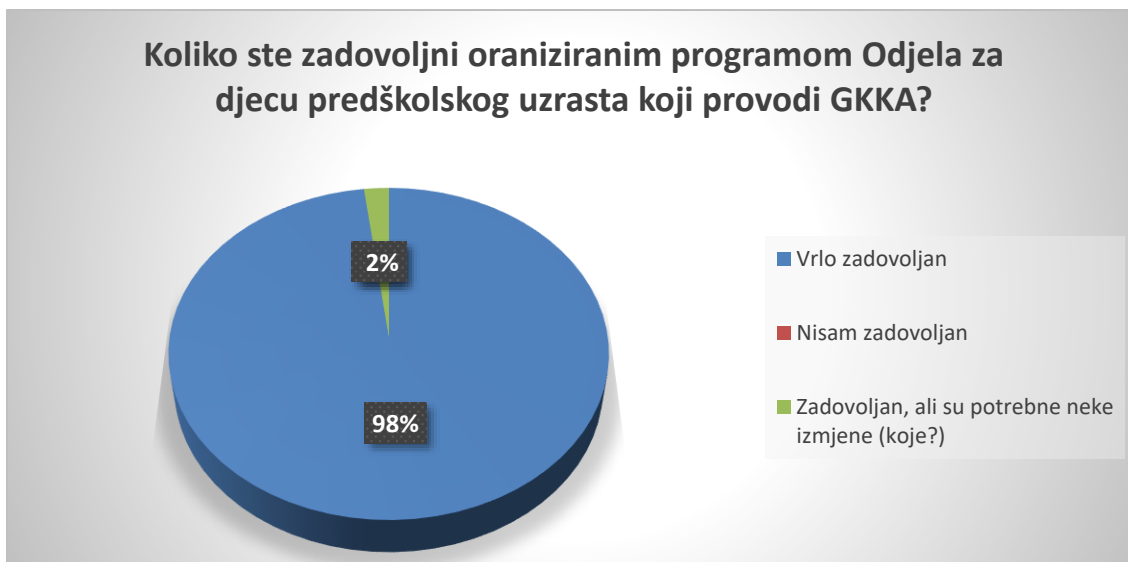
7. Istraživanje zadovoljstva roditelja programima Odjela za djecu predškolskog uzrasta

Zbog što bolje informacije o uspješnosti organiziranog rada na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta provedena je anonimna anketa. (Prilog 2) Kroz anonimno ispitivanje zadovoljstva roditelja ili skrbnika, dobio se je uvid o korisnosti i potrebi organiziranog rada s djecom predškolskog uzrasta u knjižnici. U vremenskom periodu od 3. do 17. prosinca 2018., pedeset roditelja ispunilo je anketu i na taj način izrazilo mišljenje o kvaliteti rada u Odjelu, prostoru, opremi, ali i potrebi takove vrste knjižnične usluge i njenom značaju u razvoju njihove djece te njenom značaju za užu i širu okolinu.

Anketa je sadržavala četiri skupine pitanja. Prva skupina pitanja koncentrirana je na zadovoljstvo programom i didaktičkom opremom. Druga skupina su pitanja koja se odnose na knjižničare i njihovu komunikaciju s roditeljima i djecom, a treća skupina pitanja odnosi se na posuđivanje slikovnica i poimanje rada Odjela u razvoju predčitalačkih vještina kod djece te prijedloge roditelja za poboljšanje programa rada.

7.1. Rezultati ankete

Na prvo pitanje koliko su zadovoljni organiziranim programom Odjela za djecu predškolskog uzrasta koji provodi Knjižnica bila su ponuđena tri odgovora: vrlo zadovoljan, nisam zadovoljan i zadovoljan, ali su potrebne neke izmjene i koje, 49 roditelja (98%) je odgovorilo da je vrlo zadovoljno, a jedan roditelj je odgovorio da je zadovoljan, ali bi želio duži dnevni boravak svog djeteta u Odjelu (sl.12).

Slika 12 Rezultat provedene ankete na pitanje o zadovoljstvu korisnika na pitanje o organiziranom programu Odjela

Na drugo pitanje o korisnosti programa Odjela koristan za razvoj djeteta bila su ponuđena tri odgovora: vrlo koristan, ne znam - nisam siguran i nije koristan. Većina roditelja, njih 49 (98%), odgovorilo je da je vrlo koristan, 1 roditelj je odgovorio je da ne zna ili nije siguran (sl.13).

Slika 13 Rezultat provedene ankete na pitanje o korisnosti programa Odjela za razvoj djece

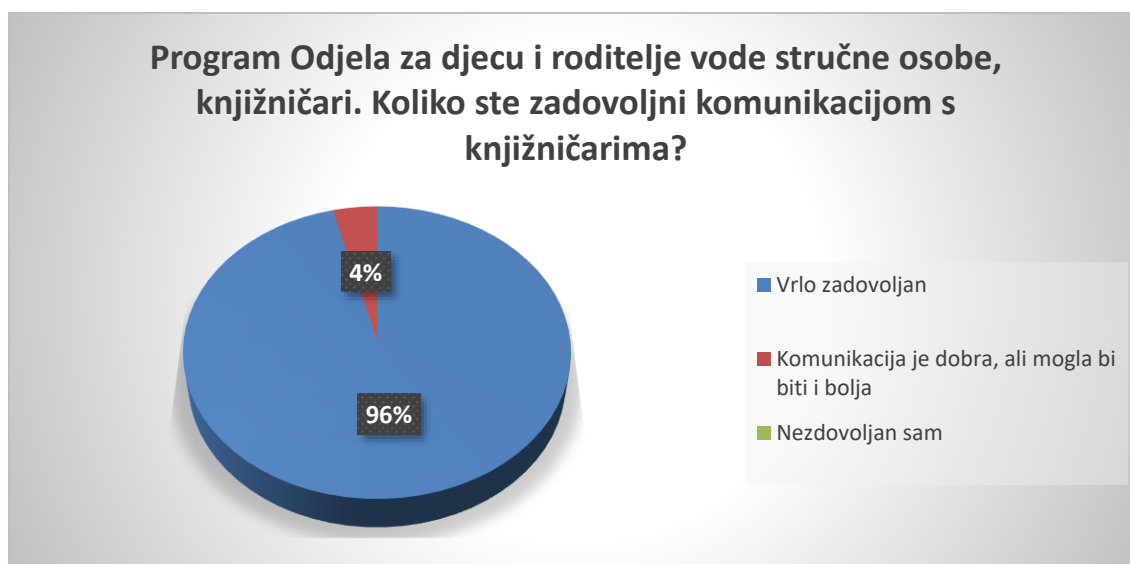
Na treće pitanje o prostoru i didaktičkoj opremi kojom je opremljen prostor Odjela za djecu predškolskog uzrasta bila su ponuđena tri odgovora: izrazito mi se sviđa, sviđa mi se, ali bi ga trebalo nadopuniti i ne sviđa mi se, 48 (96%) roditelja je odgovorilo da im se izrazito sviđa, a

dvoje roditelja je predložilo da bi u prostoru trebalo više panoa te materijala za oblikovanje (plastelina, gline, glinamola). (sl. 14).

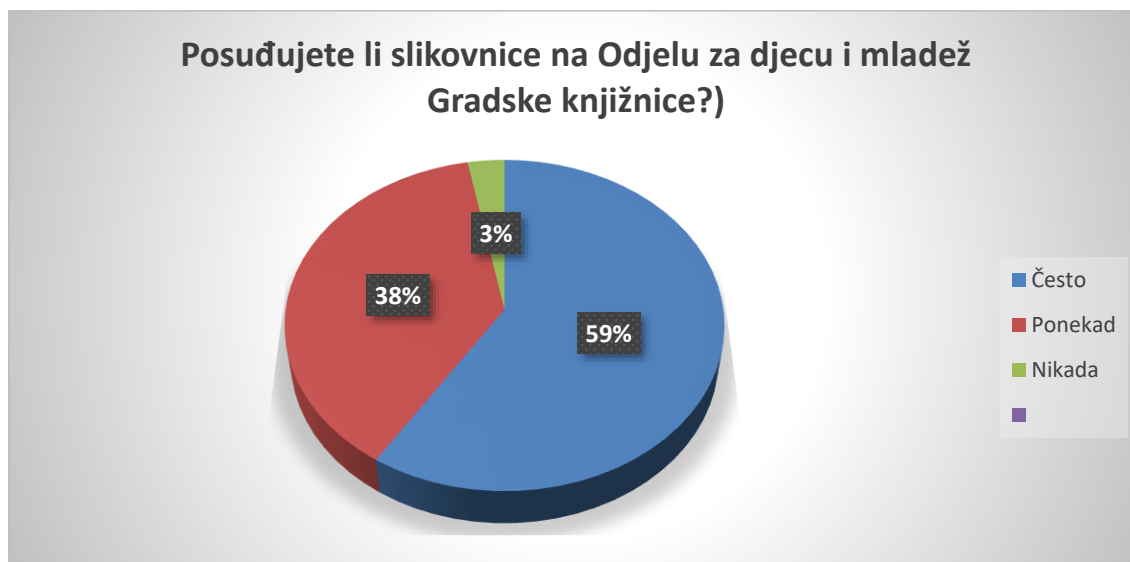
Slika 14 Rezultat provedene ankete na pitanje o prostoru i didaktičkoj opremi u Odjelu

Na četvrto pitanje, koliko su zadovoljni komunikacijom s knjižničarima bila su ponuđena tri odgovora: vrlo zadovoljan, komunikacija je dobra, ali mogla bi biti i bolja te nezadovoljan sam, 48 (96%) roditelja je odgovorilo da su vrlo zadovoljni komunikacijom, a dvoje da je dobra, ali bi mogla biti i bolja (sl.15).

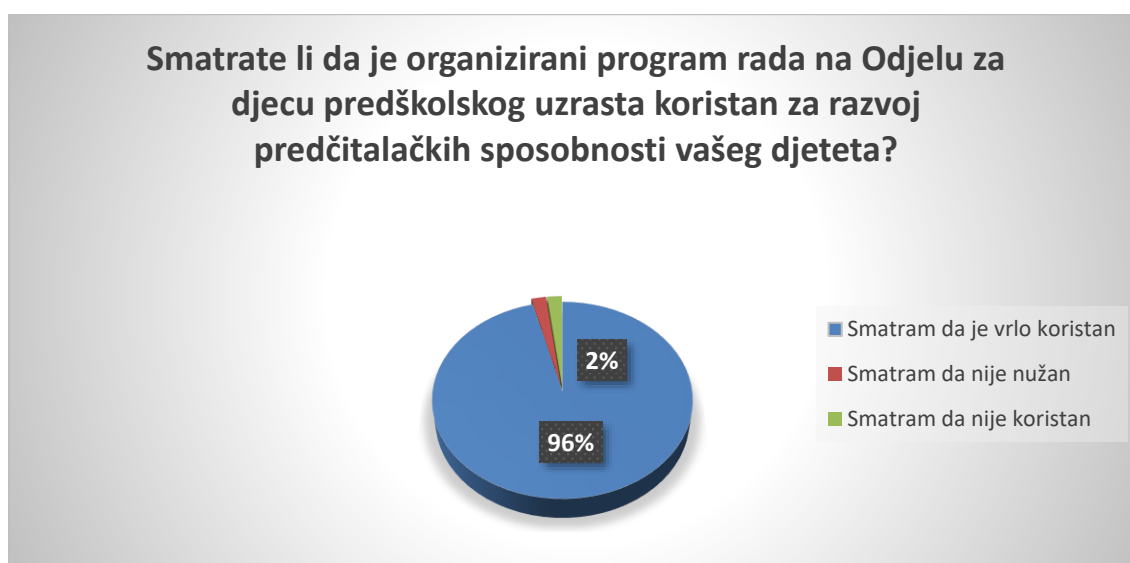
Slika 15 Rezultat provedene ankete na pitanje o komunikaciji s knjižničarima u Odjelu

Na peto pitanje o posudbi slikovnica na Odjelu za djecu i mladež Gradske knjižnice bila su ponuđena tri odgovora: često, ponekad, nikada. Više od polovice roditelja, njih 28 (59%), često posuđuje slikovnice na Odjelu za djecu i mladež, 18 (38%) roditelja posuđuje ponekad, a 4 (3%) ih nikada ne posuđuje (sl. 16).

Slika 16 Rezultat provedene ankete na pitanje o posuđivanju slikovnica na Odjelu za djecu i mladež

Na šesto pitanje da li je program rada na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta koristan za razvoj predčitalačkih sposobnosti djeteta, bila su ponuđena tri odgovora: vrlo koristan, nije nužan, nije koristan, 48 (96%) roditelja je odgovorilo da je organizirani program rada na Odjelu vrlo koristan, jedan roditelj smatra da nije nužan, a jedan roditelj misli da nije koristan (sl.16).

Slika 17 Rezultat provedene ankete o korisnosti organiziranog programa u Odjelu za razvoj predčitalačkih sposobnosti djece

U sedmom pitanju se od roditelja se tražila ideja ili prijedlog za poboljšanje usluge Odjela šestero roditelja je dalo sljedeće odgovore, ideje i prijedloge:

- više predavanja za roditelje
- više međusobnih druženja roditelja u Odjelu
- više dramskih aktivnosti
- više sportskih aktivnosti
- više plesnih aktivnosti
- više predstavljanja roditelja kroz njihova zanimanja

Prema rezultatima ankete vidljivo je da su roditelji zadovoljni programom Odjela za djecu predškolskog uzrasta. Štoviše, preko 98% roditelja je izrazito zadovoljno prostorom, opremom i komunikacijom s knjižničarom na Odjelu. Roditelji nisu davali suviše prijedloga i novih ideja za poboljšanje rada, opreme i prostora, ali dobiveni prijedlozi su vrlo interesantni i realni za ostvarivanje. Prema tim prijedlozima može se zaključiti da roditelji žele sudjelovati u radu Odjela zajedno s knjižničarima odgajateljima i da su svjesni koliko im taj rad pomaže u odgoju djece, njihovoj socijalizaciji i stvaranju predčitalačkih i čitalačkih vještina.

8. Zaključak

Uvođenjem rada s djecom predškolskog uzrasta Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac je otvorila vrata jednoj potpuno drugačijoj djelatnosti. Ta se djelatnost u svojim osnovnim karakteristikama sasvim razlikuje od osnovne knjižnične djelatnosti. Uvođenjem te vrste knjižnične djelatnosti Knjižnica je postala još prepoznatljivija ustanova u lokalnoj zajednici jer se upustila i u odgojno-obrazovne aktivnosti koje su od velikog značaja za djecu i njihove roditelje.

Uloga narodne knjižnice unutar lokalne zajednice postaje sve značajnija, knjižnica nudi sve više aktivnosti i usluga. Njezinoj informacijskoj i kulturološkoj ulozi pridodaje se i uloga partnera u odgoju i obrazovanju predškolske djece te stvaranje osnove za razvoj mladog čitaoca i budućeg korisnika knjižnice. Organizirani rad s najmlađom populacijom u Knjižnici vrlo je važan i proširuje funkciju Knjižnice u društvenoj zajednici.

Nakon analize provedene ankete potvrđen je značaj ovakvog djelovanja narodne knjižnice kao i mogućnost stvaranja trećeg prostora u kojem će roditelji moći zajedno s djecom boraviti u knjižnici i biti potpuno uvjereni u sigurnost svoje djece te s knjižničarom ostvariti ne samo partnerski nego i prijateljski odnos.

Na kraju, valja zaključiti da je rad s djecom predškolskog uzrasta u knjižnici vrlo odgovoran zadatak za svakog knjižničara i moguć samo za one knjižničare koji su spremni potpuno se posvetiti svom zadatku, viziji i misiji i bez straha zaći u najljepši i najiskreniji svijet - dječji svijet.

Literatura

Barbarić, Ana. Kompetencije u programima izobrazbe knjižničara. // Cjeloživotno učenje knjižničara: ishodi učenja i fleksibilnost. / urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. str. 57-68.

Basar, Tatjana. Mali za velike – veliki za male : suradnja Igraonice s ustanovama, udrugama i pojedincima // Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja dječjih i školskih knjižnica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Dostupno na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/165> (pregledano 11. prosinca 2018.)

Benchmarking. // Ekonomski leksikon. / urednici Mia Mikić, Silvije Orsag, Nina Poloki Vokić, Sandra Švaljek. Zagreb : Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2011.

Bišćan, Frida. Karlovačka knjižnica : nova vizura grada // Narodne knjižnice za sadašnjosti i budućnost : koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova / [urednica Ljiljana Črnjar]. Rijeka : Gradska knjižnica, 2009. str. 31-34.

Državni pedagoški standardi predškolskog odgoja i obrazovanja. // Narodne novine 63(2008); 90(2010). Dostupno na: [www https://mzo.hr/hr/drzavni-pedagoski-standardi-predskolskog-odgoja-obrazovanja](https://mzo.hr/hr/drzavni-pedagoski-standardi-predskolskog-odgoja-obrazovanja) (pregledano 7. prosinca 2018.)

Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" : Karlovac 1838. – 2008. / [urednica Frida Bišćan]. Karlovac : Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", 2008.

IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge djeci u dobi od 0-18 godina / revidirana verzija 2018. Dostupno na <https://www.ifla.org/publications/node/67343> (pregledano 24. siječnja 2019.)

Igraonica, igroteka : priručnik za osnivanje i rad, Zagreb : Savez društava naša djeca, 1983.

Ille, Jagoda. Dom, posao, nešto treće : knjižnica kao "treći prostor". // Narodne knjižnice kao treći prostor : zbornik radova / [urednice Dunja Marija Gabriel, Jelica Leščić]. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2015.

Kovač, Višnja. Uloga i mjesto igračke u dječjoj knjižnici // Dječja knjižnica za novo tisućljeće : zbornik / [priredila Ranka Javor]. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001.

Martinović, Ivana; Stričević, Ivanka. Kompetencije dječjih knjižničara : koliko poznaju literaturu za svoje korisnike. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), str. 67-90. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/174311> (pregledano 5. siječnja 2019.)

Martinović, Ivana; Stričević, Ivanka. Slikovnica: prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu. // Libellarium 4. 1(2011), str. 39-63.

Maštrović, Tihomil. Projekt "Cjeloživotno učenje knjižničara ishodi učenja i fleksibilnost" // Cjeloživotno učenje knjižničara : ishodi učenja i fleksibilnost / urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. str. 13-19.

Misija. // Novi rječnik stranih riječi. Klaić, Bratoljub Zagreb : Školska knjiga, 2012.

Oldenburg, Ray. The great good place : cafes, coffee shops, bookstores, bars, hair salons, and other hangouts at the heart of a community. Philadelphia : Da Capo Press, 1999.

Peteh, Mira. Radost igre i stvaranja. Zagreb : Alinea, 2018.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova. Državni zavod za statistiku, 2011. Dostupno na https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/CroInFig/croinfig_2017.pdf (pregledano 7. siječnja 2019.)

Pravilnik o Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja. // Narodne novine 133 (1997) Dostupno na https://www.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_12_133_1928.html (pregledano 12. siječnja 2019.)

Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.

Smjernice za knjižnične usluge za djecu. / [glavna urednica Mirna Willer] Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

Stičević, Ivanka, Čunović, Kristina. Knjižnične usluge za djecu rane dobi i roditelje u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), str. 47-66. Dostupno na <https://www.google.com/url> (pregledano 2. ožujka 2019.)

Stričević, Ivanka. Suradnja s roditeljima u dječjoj knjižnici : mogućnosti i perspektive. Dostupno na <http://hcd.hr/publikacije/hrcak/> (pregledano 8. siječnja 2019.)

Šezdeset godina Dječjeg odjela Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" [autori članaka Tatjana Basar, Astrid Grobensi-Grgurić, Jasmina Milovčić, Dubravka Vaštuka, Gabrijele Vine]. Karlovac : Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", 2016.

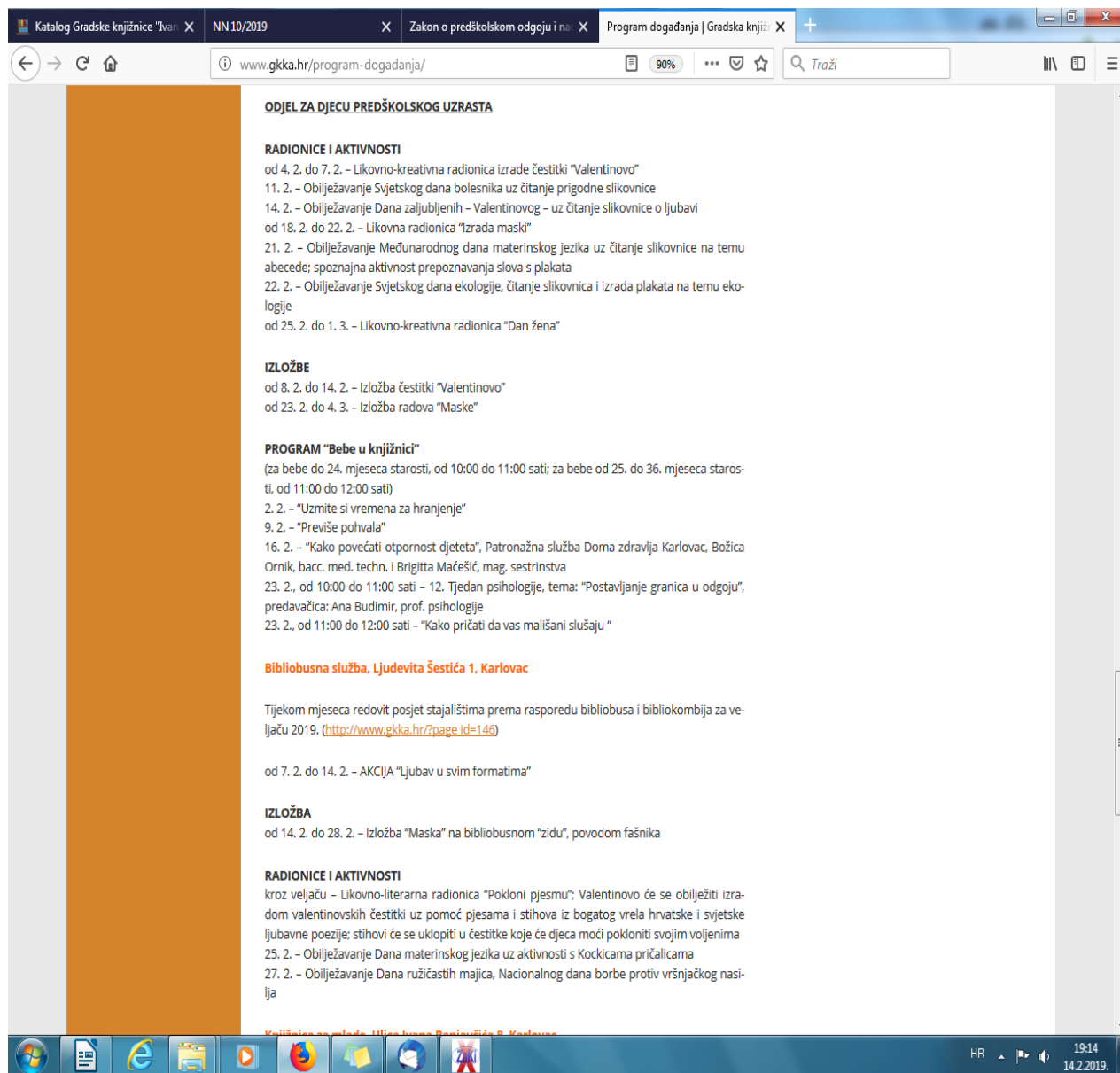
Tkalac Veričić, Ana. Odnosi s javnošću. Zagreb : Hrvatska udruga za odnose s javnošću, 2015.

Vizija. // Novi rječnik stranih riječi. Klaić, Bratoljub. Zagreb : Školska knjiga, 2012.

Prilozi

Prilog 1

Primjer programa Odjela za djecu predškolskog uzrasta za 2. mjesec 2019. preuzet s web stranice Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac.

Slika 6 Primjer programa Odjela za djecu predškolskog uzrasta za 2. mjesec 2019.

Prilog 2

Anketni upitnik

Odjel za djecu predškolskog uzrasta Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

ANKETNI UPITNIK ZA RODITELJE

Poštovani roditelji,

Ovim upitnikom želimo dobiti od korisnika Odjela za djecu predškolskog uzrasta odgovore o zadovoljstvu te prijedloge za planiranje budućeg rada. Anketa je anonimna, a Vaši odgovori i prijedlozi će nam pomoći da zajedno planiramo i kreiramo program našeg Odjela.

1. Koliko ste zadovoljni organiziranim programom Odjela za djecu predškolskog uzrasta koji provodi Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić"

Karlovac:

- a) Vrlo zadovoljan
- b) Zadovoljan, ali su potrebne neke izmjene (koje?

_____)

- c) Nisam zadovoljan

2. Smatrate li da je program Odjela koristan za razvoj Vašeg djeteta:

- a) Vrlo koristan
- b) Ne znam, nisam siguran
- c) Nije koristan

3. Sviđa li vam se prostor i didaktička oprema (strunjače, prostirke za sigurno sjedenje, mekani jastuci i tobogani od spužve) kojom smo opremili prostor za djecu?

- a) Izrazito mi se sviđa
- b) Sviđa mi se, ali bi ga trebalo nadopuniti (čime? _____)
- c) Ne znam, ne razmišljam o tome
- d) Ne sviđa mi se

4. Program Odjela za djecu i roditelje vode stručne osobe, knjižničari. Koliko ste zadovoljni komunikacijom s knjižničarima?

- a) Vrlo zadovoljan
- b) Komunikacija je dobra, ali mogla bi biti bolja
- c) Nezadovoljan sam

6. Posuđujete li slikovnice na Odjelu za djecu i mladež Gradske knjižnice?

- a) Često
- b) Ponekad
- c) Nikada

7. Smatrate li da je organizirani program rada na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta koristan za razvoj predčitalačkih sposobnosti vašeg djeteta?

8 . Ako želite i imate ideja upišite prijedloge za poboljšanje ove usluge (npr. nova oprema, teme susreta, literatura, gosti i dr.):

Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

Prilog 3

Ime i prezime djeteta:

Datum rođenja djeteta:

Adresa stanovanja:

Broj telefona / mobitela:

MOLIMO DA
POPUNENI UPITNIK
DOSTAVITE U
KNIŽNICI!

Gradska knjižnica
"Ivan Goran Kovačić"
Ljudevita Šestića 1, Karlovac

tel.: 047 / 412-377 (119)
e-mail: predskolski@gkka.hr
http://www.gkka.hr

Facebook stranice: Gkka Dječji Odjel i
Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

**Organizirane aktivnosti
za bebe i malu djecu
odvijaju se subotom**

0-24 mjeseca starosti
od 10:00 do 11:00 sati

25-36 mjeseci starosti
od 11:00 do 12:00 sati

Gkka

PROGRAM BEBE U KNIŽNICI

Gradska knjižnica
"Ivan Goran Kovačić"

i partner
Grad Karlovac

PROGRAM BEBE U KNIŽNICI

Program BEBE U KNIŽNICI

- ★ Program su pokrenuli Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" i partner Grad Karlovac
- ★ Svim bebama rođenim u karlovačkom rodilištu Knjižnica i Grad Karlovac poklanjaju člansku iskaznicu i besplatno članstvo godinu dana
- ★ Mame i tate dobivaju edukativni letak o važnosti čitanja bebama te informacije o druženjima roditelja i djece u Knjižnici.

Što je program BEBE U KNIŽNICI?

Program je osmišljen za bebe i djecu do 3 godine starosti uz prisutnost roditelja. Odvija se na Odjelu za djecu predškolskog uzrasta pod stručnim vodstvom odgojitelja-knjižničara.

U Knjižnici bebe i djeca rane dobi mogu:

- ★ slobodno se kretati
- ★ birati igračke
- ★ listati slikovnice uz pomoć roditelja
- ★ crtati, modelirati
- ★ sudjelovati u prigodnim programima (Uskrs, Božić i dr.)

Za roditelje su organizirana tematska predavanja u suradnji s Patronažnom službom Doma zdravlja Karlovac.

Što bebe uče U KNIŽNICI?

- ★ igrati se i družiti s drugom djecom
- ★ istraživati okolinu, eksperimentirati stvarima
- ★ slušati glazbu, svirati, pjevati, plešati
- ★ risati, slikati, slagati slagalice, konstruktore

Zašto je važno ČITATI BEBAMA?

- ★ pravo je svakog djeteta da u potpunosti razvije svoje potencijale
- ★ razvijanje rane ljubavi prema čitanju stvara doživotnu radost
- ★ novorođenčad i mala djeca vole slikovnice, priče i pjesmice i iznad svega glas roditelja

Popis slika i grafikona

1. Zgrada Knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac (fotoarhiv Knjižnice) str. 5.
2. Odjel za djecu i mladež (fotoarhiv Knjižnice) str. 3.
3. Prvobitni prostor Igraonice (fotoarhiv Knjižnice) str. 4.
4. Odjel za djecu predškolskog uzrasta (foto arhiv Knjižnice) str. 5.
5. Čitanje u sklopu Nacionalne i UNICEF-ove kampanje "Čitaj mi! " (fotoarhiv Knjižnice) str. 17.
6. Završna priredba (fotoarhiv Knjižnice) str. 20.
7. Likovna radionica (fotoarhiv Knjižnice) str. 21.
8. Selektiranje otpada (fotoarhiv Knjižnice) str. 22.
9. Gostovanje slijepih i slabovidnih osoba povodom Dana bijelog štapa (fotoarhiv knjižnice) str. 24.
10. Gostovanje liječnice opće prakse (fotoarhiv Knjižnice) str. 25.
11. Sadnja jorgovana ispred zgrade Knjižnice s Društvom "Osmica" (fotoarhiv Knjižnice) str. 25.
12. Grafikon s prikazom rezultata provedene ankete na pitanje o zadovoljstvu korisnika organiziranim radom i programom Odjela za djecu predškolskog uzrasta str. 33.
13. Grafikon s prikazom rezultata provedene ankete na pitanje koliko je program Odjela za djecu predškolskog uzrasta značajan za razvoj djeteta str. 33.
14. Grafikon s prikazom rezultata provedene ankete na pitanje o zadovoljstvu prostorom i didaktičkom opremom u Odjelu za djecu predškolskog uzrasta str. 34.
15. Grafikon s prikazom rezultata provedene ankete na pitanje o komunikaciji roditelja i knjižničara u Odjelu za djecu predškolskog uzrasta str. 34.
16. Grafikon s prikazanom rezultata na pitanje posuđuju li roditelji slikovnice na Odjelu za djecu i mladež str. 35.
17. Grafikon s prikazom rezultata ankete o korisnosti organiziranog programa u Odjelu za djecu predškolskog uzrasta za razvoj predčitalačkih sposobnosti djece str. 35.

Odjel za djecu predškolskog uzrasta Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

Sažetak

Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac primjer je narodne knjižnice koja svojim različitim aktivnostima i programima nudi odgojne i obrazovne usluge za svoje najmlađe korisnike i njihove roditelje. Pomaže u stvaranju navike korištenja knjižnice, potiče navike čitanja već od predškolske dobi te djecu upoznaje s važnom ulogom knjižnice u kulturnom životu građana. Odjel za djecu predškolskog uzrasta je zaseban prostor u kojem djeca i roditelji svakodnevno provode slobodno vrijeme na kvalitetan način. U cilju stjecanja saznanja o mišljenju i zadovoljstvu roditelja o radu Odjela za djecu predškolskog uzrasta provedeno je istraživanje čiji je cilj poboljšanje rada s djecom i bolja suradnja s roditeljima.

Ključne riječi: narodna knjižnica, Odjel za djecu predškolskog uzrasta, aktivnosti, programi, istraživanje zadovoljstva roditelja

The Preschool Children's Department of the City Library "Ivan Goran Kovačić"

Summary

The City Library "Ivan Goran Kovačić" is an example of a public library which through a broad spectrum of activities and programs offers child development and educational services for its youngest users and their parents. The library helps in creating a habit of using the library, forming reading habits from a preschool age and introducing children to the important role of libraries in the cultural life of citizens. The Preschool children's department is a separate section in which children and parents spend quality time on a daily basis. In order to provide insight into the opinions and satisfaction rates of parents in regards to the work of the Preschool children's department, a research was conducted in order to improve work with children and to improve cooperation with parents.

Keywords: public library, preschool children's department, activities, programs, research of parent satisfaction